

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ
ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ"
для студентів усіх напрямів підготовки
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри кафедри політичної економії.
Протокол № 5 від 22.11.2013 р.

Укладачі: Калашник Т. Є.
Лісна І. Ф.
Черкашина Т. С.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки" для студентів усіх напрямів підготовки всіх форм навчання / укл. Т. Є. Калашник, І. Ф. Лісна, Т. С. Черкашина. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 104 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів усіх напрямів підготовки.

Вступ

Трансформаційні процеси, що відбуваються в економіці України, викликають об'єктивну необхідність підготовки фахівців-професіоналів нового типу, які здатні органічно поєднувати глибокі теоретичні знання з практичними навичками господарчої діяльності, ініціативно і творчо діяти за ринкових умов. Здійсненню цього важливого завдання сприяє вивчення курсу "Історія економіки та економічної думки" (ІЕЕД).

Як свідчить історичний досвід, економічні погляди і концепції не тільки пасивно відображають економічну практику, але певним чином впливають на неї. Саме поєднання історії розвитку господарства з історією розвитку економічної думки в межах дисципліни "ІЕЕД" допомагає студентові зрозуміти загальну спрямованість еволюції економічної науки, її взаємозв'язок з економічною політикою, прийняттям стратегічних і оперативних рішень, а головне – сформуванню загальноекономічний світогляд майбутнього фахівця.

Навчальна дисципліна "Історія економіки та економічної думки" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" усіх напрямів підготовки усіх форм навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки – усі	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: "Дослідження еволюції світової економіки та змісту провідних економічних вчень у конкретно-історичних умовах їх виникнення та розвитку"		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 7	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		34 год	8 год
		Практичні, семінарські	
		34 год	4 год
		Самостійна робота	
		112 год	168 год
		у тому числі ІНДЗ	
		18 год	
		Вид контролю	
Екзамен	Диференційований залік		
2 год			

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 61 %;

для заочної форми навчання – 7 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

"Історія економіки та економічної думки" (ІЕЕД) – навчальна дисципліна, що допомагає студентові зрозуміти загальну спрямованість еволюції економічної науки, її взаємозв'язок з економічною політикою, прийняттям стратегічних і оперативних рішень. **Мета дисципліни** – забезпечити поглиблене вивчення і творче опанування еволюції світової економіки та змісту провідних економічних вчень у конкретно-історичних умовах їх виникнення та розвитку для формування у студентів навичок самостійних і нетенденційних оцінок та вироблення альтернативних варіантів господарчої політики.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**: методологічне – дослідження економічної історії та економічної думки як процесу пізнання еволюції економічних систем; осмислення генезису економічних поглядів, шкіл та течій; учбово-методичне – поглиблення знань у галузі економічної історії; систематизація і періодизація економічних вчень, шкіл та напрямків економічної думки; виховне – гуманізація економічної освіти, поширення наукового світогляду майбутніх фахівців; вивчення вітчизняної економічної спадщини, наукових пріоритетів і внеску українських вчених-економістів в світові економічну теорію та практику; практичне – підготовка висококваліфікованих спеціалістів.

До вивчення навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки" студент приступає, обов'язково прослухавши певну кількість базових навчальних дисциплін гуманітарного циклу, а також навчальні дисципліни "Економічна теорія", "Політична економія", "Макроекономіка", "Мікроекономіка" загальноекономічної підготовки сучасних фахівців. Теоретичною основою "ІЕЕД" є дисципліна "Економічна теорія". У той же час ІЕЕД має також тісний зв'язок з політичною економією, мікро- та макроекономікою, національною економікою, державним регулюванням, міжнародною економікою, історією України, загальною теорією статистики, теорією економічних інформаційних систем, соціальною історією, економічною географією, соціологією, політологією, історією культури тощо, вивчення яких сприяє глибокому засвоєнню як загально-теоретичних економічних дисциплін, так і конкретних (галузевих) областей економіки (економіки промисловості, сільського господарства, транспорту, торгівлі та ін.).

Не повторюючи ці науки, навчальна дисципліна "ІЕЕД" має власний **предмет дослідження** – історичний процес еволюції світової економіки та економічної думки.

Під час опанування дисципліни "ІЕЕД" студенти отримують необхідні знання на лекційних заняттях та виконуючи практичні завдання. Найбільш складні питання виносяться на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі ці види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

загальні соціально-економічні характеристики окремих періодів розвитку світового господарства відповідно до цивілізаційного підходу;

соціально-економічні характеристики розвитку світової економіки та окремих країн Європи, США, Японії, України, Росії;

шляхи і методи накопичення капіталу, розширення та вдосконалення виробництва;

основні проблеми соціально-економічного розвитку на сучасному етапі та шляхи їх розв'язання;

еволюцію поглядів на економічні процеси;

закономірності розвитку світової та вітчизняної економічної думки;

розуміти загальну направленість еволюції економічної науки та трансформацію її генеральних напрямків;

закономірності формування і розвитку економічних теорій і шкіл;

наукові основи економічної політики держави.

Опанувавши навчальну дисципліну "Історія економіки та економічної думки" студент повинен

вміти:

аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в конкретно-історичні періоди;

проводити порівняльний аналіз основних економічних шкіл (раннього та пізнього канонізму, меркантилізму, класичної школи політичної економії, марксизму, маржиналізму, історичної школи, кенсіанства, неолібералізму, монетаризм), визначаючи їх позитивні та негативні сторони;

розуміти будь-яку економічну ситуацію і власне місце в ній, а головне – не боятися приймати оптимальні рішення, якщо потрібно

інноваційного характеру, спираючись на здобутки світової та вітчизняної думки;

формулювати власні рекомендації щодо реалізації з урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
ІЕЕД 1	Визначення особливостей формування та розвитку ринкової економіки та основних напрямків економічної думки в даний історичний період	Здатність застосовувати загальнонаукові та специфічні методи дослідження ІЕЕД
		Здатність аналізувати фази еволюції первісного, рабовласницького та феодального господарства та проводити порівняльний аналіз основних представників економічної думки у цей період
		Здатність давати науково-обґрунтовану оцінку тенденціям ринкових відносин країн європейської цивілізації, аргументовано робити висновки щодо економічних процесів у країнах Європи і розуміти загальні тенденції ринкових відносин країн європейської цивілізації

		Здатність аналізувати умови та наслідки промислової революції, аргументовано робити висновки щодо значення промислового перевороту у подальшому розвитку Західної Європи та США і робити порівняльний аналіз економічних поглядів представників класичної школи політичної економії, визначаючи їх позитивні та негативні риси
--	--	--

Закінчення табл. 2.1

1	2	3
ІЕЕД 2	Визначення особливостей розвитку ринкової економіки та економічної теорії у другій половині XIX-початку XXI ст.	Здатність виявляти структурні зміни в економіках провідних країн світу останньої третини XIX – на початку XX ст.
		Здатність робити порівняльний аналіз шляхів виходу зі світової економічної кризи провідних країн світу
		Здатність робити порівняльний аналіз розвинутих країн Європи та коментувати соціально-економічні процеси, що відбуваються у світовій економіці у другій половині XX ст. – початку XXI ст.
		Здатність аналізувати тенденції та рівень розвитку України в умовах радянської економічної системи
		Вміти визначати та аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку України у 90-ті рр. XX ст. – на початку XXI ст.

* ІЕЕД – Історія економіки та економічної думки

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії

Тема 1. Предмет і метод ІЕЕД

1.1. Мета, завдання та функції дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами. ІЕЕД як хронологічний опис розвитку світової економіки та економічної думки. Мета та завдання курсу, його суспільна, навчальна та практична функції. Актуальність вивчення ІЕЕД для підготовки сучасних фахівців.

1.2. Предмет та методологія дисципліни ІЕЕД. ІЕЕД як нероздільне дослідження економічного розвитку світової економіки та еволюції систем економічних поглядів. Визначення теоретичної основи ІЕЕД. Джерела та історіографія курсу. Методологія дослідження курсу. Універсальні та спеціальні методи, що застосовуються для пізнання предмету ІЕЕД.

1.3. Критерії періодизації дисципліни. Основні підходи та критерії до періодизації курсу. Загальновизнані періоди розвитку ІЕЕД.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій

2.1. Основні риси господарства первісної доби. Загальна характеристика первісного господарства та основні етапи його розвитку. Виникнення землеробства, скотарства, зародження ремесла. Перший поділ праці та перехід від привласнюючого господарства до відтворюючого. Громада як головна господарська форма первісної доби. Розпад первісної господарської системи: основні причини занепаду та загибелі. Зародження рабовласництва.

2.2. Господарство первісних племен на території України. Трипільська культура. Господарства скіфів. Економічний лад грецьких і римських колоній у Північному Причорномор'ї. Перші протодержавні утворення. Економічний розвиток східнослов'янських племен та його особливості. Сільська община.

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій

3.1. Рабовласництво як господарська форма періоду формування світових цивілізацій. Фази еволюції та варіації розвитку рабовласництва (східне та античне рабство). Галузева структура економіки, основні форми організації виробництва в сільському господарстві та ремісництві, економічні функції держави. Господарсько-технічні досягнення давньосхідних та античних держав.

Внутрішня та зовнішня торгівля. Генеза грошей, кредиту та податків.

Причини занепаду та загибелі рабовласницької системи. Зародження протофеодальних відносин (система колонату).

3.2. Особливості розвитку економічної думки в період рабовласництва. Економічні вчення Стародавнього Сходу, загальна характеристика. Стародавній Єгипет: "Повчання гераклеопольського царя своєму синові Мерікара", "Пророчення Іпусера". Вавілонія: Закони царя Хаммурапі. Стародавня Індія: "Артхашастра". Стародавній Китай: економічні погляди Конфуція, конфуціанство; легізм; економічні погляди Мо Ді (Мо-цзи), моїзм; даосизм; трактат "Гуань-цзи". Особливості економічної думки античного світу. Економічна думка Стародавньої Греції: Ксенофонт, Платон, Аристотель. Економічні вчення Стародавнього Риму: Катон, Варрон, Гракхи, Колумелла.

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя.

4.1. Становлення та розвиток феодальної системи господарювання. Розвиток феодального господарства. Генезис феодалізму. Форми феодального землеволодіння (алод, бенефіцій, феоде). Основні риси феодального господарства. Галузева структура, основні господарські форми (феодальне та селянське господарство, ремісничий цех, торгова гільдія).

Феодальне місто, його виникнення та економічна роль. Галузева структура середньовічного ремесла, значення його цехової організації. Переростання ремесла у дрібнотоварне виробництво. Внутрішня та зовнішня торгівля. Гроші, роль міста у становленні ринку.

Передумови великих географічних відкриттів (ВГВ). Наукові та технічні досягнення. Криза левантійської торгівлі.

Найважливіші географічні відкриття кінця XV – XVII століття.

Економічні наслідки Великих географічних відкриттів. Створення колоніальної системи. Становлення світового ринку, зміни в напрямках торговельних зв'язків. "Революція цін", її причини та наслідки. Криза натуральної системи господарювання як початок становлення ринкового господарства.

4.2. Економічна думка Західної Європи в період раннього та пізнього феодалізму. Загальна характеристика економічної думки

Середньовіччя. Економічні погляди раннього Середньовіччя: Августин Блаженний. Економічна думка пізнього Середньовіччя: Фома Аквінський, його вчення про справедливу ціну, торговий прибуток, лихварський відсоток.

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації.

5.1. Меркантилізм як основа економічної політики держави в період становлення ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації. Загальні теоретико-методологічні засади меркантилізму. Ранній (монетарний) меркантилізм – політика активного грошового балансу: В. Стаффорд, Г. Скарuffі. Пізній (мануфактурний) меркантилізм – політика активного торгового балансу: Т. Мен, Ж. Кольбер, А. Монкрет`ен. Протекціонізм.

5.2. Первісне накопичення капіталу та розвиток мануфактурного виробництва в Європі. Первісне накопичення капіталу, його джерела, методи та особливості у провідних країнах світу: Англії, Нідерландах, Франції, Німеччині.

Становлення та розвиток мануфактурного виробництва в Європі. Мануфактура та її типи. Галузева та територіальна структура економіки провідних країн. Буржуазні революції в Європі, їх економічні та фінансові програми.

Фінанси та грошовий обіг, кредит. Форми організації торгівлі.

Становлення буржуазних відносин в аграрному секторі. "Пруський" та "американський" шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві.

5.3. Мануфактурний період в Україні. Зародження мануфактурного виробництва. Зрушення у внутрішній торгівлі. Формування українського національного ринку. Внутрішня і зовнішня торгівля.

Колонізація Запоріжжя і Причорноморських степів. Подальший розвиток мануфактурної промисловості. Вотчина, посесійна та орендна мануфактури. Об'єднання фінансової системи Лівобережної України з фінансовою системою Росії.

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.).

6.1. *Епоха переходу до індустріального суспільства (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.).* Передумови промислової революції. Промисловий переворот в Англії, його джерела, напрямки та соціально-економічні наслідки. Особливості промислового перевороту у Франції, Німеччині та США. Роль промислового перевороту в розвитку продуктивних сил.

Міжнародний поділ праці. Англія – світовий економічний лідер. Боротьба за фритредерство та прибутковий податок в Англії. Відставання у рівні економічного розвитку континентальної Європи. Протекціонізм та система реальних податків. Зростання еміграційних процесів з країн Західної Європи та їх причини. Економічний розвиток США.

6.2. *Виникнення та еволюція класичної школи політичної економії (КШПЕ).* Загальна характеристика КШПЕ: предмет і метод дослідження та періодизація. Перший етап розвитку КШПЕ: економічні концепції В. Петті, П. Буагільбера. Економічна школа фізіократів: Ф. Кене. А. Тюрго. Другий етап розвитку КШПЕ: економічне вчення А. Сміта. Третій етап розвитку КШПЕ: економічне вчення Д. Рікардо, Т. Мальтуса, Ж. Б. Сея. Четвертий етап КШПЕ: Дж. Ст. Мілль.

6.3. *Загальна характеристика альтернативного КШПЕ напрямку політичної економії.* Економічний романтизм (дрібнобуржуазний напрямок політичної економії). Предмет економічної науки, її завдання. Економічні погляди С. Сімонді, П. Ж. Прудона. Характерні риси утопічної думки XIX ст. Спільні риси і розбіжності економічних вчень західноєвропейських соціалістів-утопістів: А. Сен-Сімона, Ш. Фур'є, Р. Оуена. Економічні ідеї соціалістів-рікардианців: Т. Томпсона, Дж. Грея, Дж. Брея, Т. Годскіна.

Змістовий модуль 2.

Розвиток ринкової економіки та економічної думки у XIX – на початку XXI ст.

Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)

7.1. *Господарство провідних країн світу в другій половині XIX – початку XX ст.* Прогрес науки, техніки і технології виробництва в другій

половині XIX – на початку XX ст. Технічна революція та її наслідки. Структурні зміни в економіці провідних країн світу протягом останньої третини XIX – на початку XX ст. Англія: "колоніальний" імперіалізм. Німеччина: юнкерсько-буржуазний імперіалізм. Франція: лихварський імперіалізм. США: "хижацький" монополізм. Японія: військово-феодалний монополізм. Монополістичні об'єднання, їх основні форми.

Економічні причини Першої світової війни.

7.2. *Марксистська економічна теорія.* Загальна характеристика вчення К. Маркса.

7.3. *Німецька альтернативна школа політекономії.* Історична школа: предмет, метод та основні етапи розвитку.

7.4. *"Маржинальна революція".* Загальна характеристика маржиналізму: предмет, метод дослідження, періодизація. Економічні погляди представників першого суб'єктивного етапу маржинальної революції: австрійська школа; математична школа; лозаннська школа; шведська школа. Другий неокласичний етап маржинальної революції: кембриджська та американська школи.

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)

8.1. *Особливості розвитку господарства України.* Скасування кріпацтва в Західній Україні, його законодавче оформлення. Сільське господарство й аграрні відносини на західно-українських землях.

Основні положення селянської реформи 1861 року в Росії та особливості її реалізації в Східній Україні.

Промисловість Східної та Західної України. Традиційні та нові галузі промисловості. Особливості промислового (технічного) перевороту. Нові промислові центри та райони. Іноземний капітал у промисловості й транспорті.

Фінанси і кредит. Банківсько-кредитна система. Біржі і акціонерні товариства.

Зростання протиріч в аграрному секторі України на рубежі двох століть. Столипінська аграрна реформа та її здійснення в Україні.

Індустріалізація в Україні. Концентрація промисловості й зростання монополістичних об'єднань.

8.2. *Економічна думка в Україні у XIX – на початку XX ст.* Розвиток класичної школи політичної економії в Україні. Економічні погляди І.

Вернадського. Поширення і розвиток маржиналізму. Київська психологічна школа: М. Бунге, Д. Піхно, О. Білімовіч. Математична школа маржиналізму: Р. Орженцький, Є. Слуцький. Наукова спадщина М. Туган-Барановського, її значення для розвитку вітчизняної і світової економічної теорії.

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.)

9.1. Економічна ситуація в світі після Першої світової війни. Економічні наслідки Першої світової війни для США, Англії, Франції, Німеччини та їх роль у повоєнному розвитку європейських країн. Плани Ч. Дауеса та О. Юнга, їх суть і мета.

9.2. Становлення різних систем регульованого капіталізму. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр. ХХ ст. Причини виникнення, особливості протікання та шляхи виходу зі світової економічної кризи у провідних країнах світу. Початок державного регулювання економіки.

Становище провідних країн світу у світовому господарстві на передодні Другої світової війни. Економічні причини війни.

9.3. Особливості розвитку економічної теорії післякризового періоду. Різноманіття підходів до розв'язання наслідків кризи світової економіки.

9.4. "Старий" американський інституціоналізм. Соціально-економічні причини виникнення в США. Предмет дослідження класичного інституціоналізму та його основні напрямки: соціально-психологічний, правовий та кон'юнктурно-статистичний. Т. Веблен. Дж. Коммонс. У. Мітчелл.

9.5. Кейнсіанство. Історичні умови виникнення кейнсіанства. Кейнсіанська революція. Предмет та методологія дослідження. Вирішальна роль макроекономіки. Теоретична система Дж. М. Кейнса. Макроекономічний аналіз. Загальна рівновага та причини порушення рівноваги капіталістичної економіки. "Основний психологічний закон". Концепція ефективного попиту. Функції споживання і заощадження, гранична схильність до заощадження і інвестицій. Теорія мультиплікатора. Економічна програма Дж. М. Кейнса. Необхідність державного регулювання економіки. Основні важелі державного впливу

на економіку: грошова політика, бюджетна політика, перерозподіл доходів, політика повної зайнятості.

9.6. Неолібералізм як своєрідна реакція на етатизм в економіці. Історія виникнення, загальна характеристика та різноманіття теоретичних шкіл. Лондонська школа неолібералізму. Теоретичні концепції Фрайбурзької школи ордолібералізму. Чиказька школа монетаризму. Особливості економічних поглядів кельнської школи. Французька (паризька) школа неолібералізму: дирижизм. Досвід застосування рекомендацій неолібералів в економіці різних країн.

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)

10.1. Структурні зміни в економіці країн-учасниць Другої світової війни. Економічні наслідки війни для світової економіки. План Маршалла. Науково-технічна революція. Зрушення в галузевій структурі провідних капіталістичних країн під впливом науково-технічної революції. Економічна могутність США у повоєнному світі. Причини зниження темпів зростання в 50 – 60-ті рр. Перетворення Японії в одну з провідних індустріальних країн світу. Наслідки американської окупації. Аграрна реформа і стан сільського господарства. Фактори японського "економічного дива". Шлях Німеччини до економічного лідерства в Європі. Розвиток економіки Франції після Другої світової війни. Часткова націоналізація та її характер. Вплив розпаду колоніальної системи на французьку економіку. Особливості розвитку британської економіки в повоєнний період. Посилення державного регулювання. Характер і мета повоєнної націоналізації окремих галузей народного господарства. Крах колоніальної системи Британської імперії. Поглиблення криз в 70 – 80-ті рр. та їхні причини.

10.2. Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються. Основні групи країн, що розвиваються. Соціально-економічні проблеми країн, що розвиваються: подолання відсталості, зростаючий зовнішній борг, залежність у сфері НТП, голод, хвороби, екологічні негаразди.

10.3. *Інтеграційні процеси в світовій економіці. "Спільний ринок"* як форма економічної інтеграції. Основні етапи еволюції Європейського Союзу. Транснаціональні корпорації.

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

11.1. *Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку кінця ХХ – початку ХХІ ст.* Глобалізаційні процеси в світовій економіці та їх наслідки. Тенденції до інтегрування та "розбігання" країн. Інформаційно-технологічна революція: зміст, особливості та значення. Роль та значення окремих країн і регіонів у світовій економіці. Три світових центра капіталізму: США, Західна Європа та Японія у світовій економіці. Загальна характеристика економіки перехідних суспільств. Світова економічна криза 2008 р. та особливості виходу з неї країн Західної Європи і США.

11.2. Еволюція ринкової економічної теорії на сучасному етапі. Розвиток економічної теорії в країнах Центральної та Східної Європи. Новий етап розвитку неокласичної економічної доктрини. Сучасна монетарна теорія. Опозиція неокласиці: неоавстрійська школа та нова інституціональна теорія. Теорії трансформації економіки і суспільства. Сучасна криза економічної теорії марксизму. Західні теорії економіки країн, що розвиваються. Формування і розвиток самостійної економічної теорії країн, що розвиваються. ХХІ століття – доба нової економіки. Економіка знань як альтернативна модель створення суспільства загального добробуту.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

12.1. *"Великий економічний експеримент" в Україні.* Політика "воєнного комунізму" та специфіка її здійснення в Україні. Занепад господарства. Нова економічна політика (НЕП) і відбудова господарства України в 20-х рр. Згорання НЕПу та формування сталінської командно-адміністративної системи управління. Директивний характер народногосподарського планування. Сталінська індустріалізація та її

реальні результати. Характеристика промислового розвитку і будівництва в Україні в роки довоєнних п'ятирічок (1928 – 1941 рр.). "Соціальна" колективізація та її вплив на стан сільського господарства. Голодомор 1932 – 1933 рр. в Україні та його наслідки. Негативний вплив світової економічної кризи на економіку Західної України. Стан сільського господарства та колонізаторська політика Польщі, Чехословаччини та Румунії на західноукраїнських землях. Кооперативний рух.

12.2. Економіка України та повоєнна відбудова. Втрати господарства і населення України в роки Другої світової війни. Відбудова народного господарства. Голод 1946 – 1947 рр. Грошова реформа 1947 р. Колективізація та індустріалізація на західноукраїнських землях. Новобудови України.

12.3. Господарський розвиток України в 50 – 80-ті рр. ХХ ст. Економіка України в умовах кризи радянської тоталітарної системи і спроб її модернізації. Реформаторська діяльність Хрущова М.С. Раднаргоспи. Структурні зрушення в народному господарстві. Загострення соціально-економічної ситуації у першій половині 60-х рр. Господарська реформа 1965 р. та її обґрунтування в працях українських економістів. Диспропорційний розвиток радянської економіки, її витратний характер. Посилення застійних явищ в соціально-економічному житті країни у 70-х – першій половині 80-х рр. Спроби реформування господарської системи в другій половині 80-х рр. та їхня невдача.

12.4. Особливості розвитку радянської економічної теорії. Загальна характеристика радянської економічної думки та етапи її розвитку. Внесок українських економістів в розвиток економічної теорії.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90- ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.)

13.1. Місце України у світовому господарстві та стан її економіки на початку 90-х рр. ХХ ст. Основні соціально-економічні показники на момент набуття незалежності. Особливості української ринкової трансформації. Інфляція та безробіття. Грошові доходи та видатки населення: структура, динаміка та диференціація доходів. Тіньова

економіка. Заощадження домогосподарств в Україні: динаміка та структурні зміни. Розвиток фондового ринку.

13.2. Економічна політика та реформи в Україні наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Створення системи законодавчо регульованої економічної діяльності. Державні програми соціально-економічного розвитку. Структурна перебудова економіки. Реформування власності: роздержавлення та приватизація. Реформування АПК та аграрних відносин. Реформування фінансової, податкової та банківської систем. Державна антиінфляційна політика. Зовнішньоекономічна діяльність в Україні: лібералізація та її наслідки. Інвестиційна політика. Створення та функціонування вільних економічних зон. Вплив світової економічної кризи 2008 р. на сучасний розвиток України. Об'єктивна необхідність та умови інтеграції України в сучасну міжнародну економічну систему.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремих, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1, 4.2).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни для напрямів підготовки 6.030501 "Економічна теорія", 6.030502 "Економічна кібернетика", 6.030503 "Міжнародна економіка", 6.030506 "Прикладна статистика"

І	ІІ	ІІІ	ІV	V	Кількість годин
---	----	-----	----	---	-----------------

1	усього	денна форма					заочна форма					
		у тому числі					у тому числі					
		лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	само- стійна робота		усього	лекційні	практичні	проведення підсумкового контролю	само- стійна робота	
виконання ІНДЗ	підготовка до занять				виконання ІНДЗ	підготовка до занять						
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1.												
Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії												
<i>Тема 1. Предмет і метод ІЕЕД</i>	9	1	1	–	–	7	11	–	–	–	–	11
<i>Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій</i>	9	1	1	–	–	7	12	1	–	–	–	11
<i>Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій</i>	12	2	2	–	–	8	13,5	1	0,5	–	–	12

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя</i>	13	2	2	–	–	9	13,5	1	0,5	–	–	12
<i>Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації</i>	13	2	2	–	1	8	13,5	1	0,5	–	–	12
<i>Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення</i>	17	4	4	–	1	8	13,5	1	0,5	–	–	12

національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)													
Разом за змістовим модулем 1	73	12	12	–	2	47	77	5	2	–	–	70	
Змістовий модуль 2.													
Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XIX – на початку XXI ст.													
<i>Тема 7. Ринкове госпо- дарство країн в період монополістичної конку- ренції (друга половина XIX – початок XX ст.)</i>	15	4	4	–	1	6	13,5	1	0,5	–	–	12	
<i>Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)</i>	11	2	2	–	–	7	12	–	–	–	–	12	
<i>Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістич- ного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)</i>	15	4	4	–	1	6	13,5	1	0,5	–	–	12	

Закінчення табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково- технічної революції (друга половина XX ст.)</i>	15	4	4	–	–	7	14	1	1	–	–	12
<i>Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформа-</i>	11	2	2	–	1	6	12	–	–	–	–	12

ційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)												
<i>Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці</i>	15	4	4	–	–	7	12	–	–	–	–	12
<i>Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)</i>	11	2	2	–	1	6	12	–	–	–	–	12
Разом за змістовим модулем 2	93	22	22	–	4	45	89	3	2	–	–	84
<i>Підготовка до екзамену</i>	10					10	10					10
<i>Передекзаменаційні консультації</i>	2					2	2					2
<i>Екзамен</i>	2					2	2					2
<i>Усього</i>	180	68				112	180	12				168

Таблиця 4.2

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни для напрямів підготовки 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030505 "Управління праці та економіка праці", 6.030508 "Фінанси і кредит"

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	усього	денна форма					заочна форма						
		у тому числі					у тому числі						
		л	с	с	р	само-	>	с	с	с	р	само-	

1	2	3	4	5	стійна робота		8	9	10	11	стійна робота	
					виконання ІНДЗ	підготовка до занять					виконання ІНДЗ	підготовка до занять
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1.												
Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії												
<i>Тема 1.</i> Предмет і метод ІЕЕД	9	1	1	–	–	7	10	–	–	–	–	10
<i>Тема 2.</i> Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	9	1	1	–	–	7	14	1	–	–	–	13
<i>Тема 3.</i> Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	12	2	2	–	–	8	14,5	1	0,5	–	–	13
<i>Тема 4.</i> Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	13	2	2	–	–	9	14,5	1	0,5	–	–	13

Продовження табл. 4.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Тема 5.</i> Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	13	2	2	–	1	8	14,5	1	0,5	–	–	13
<i>Тема 6.</i> Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	17	4	4	–	1	8	14,5	1	0,5	–	–	13
Разом за змістовим	73	12	12	–	2	47	82	5	2	–	–	75

модулем 1												
Змістовий модуль 2.												
Розвиток ринкової економіки та економічної науки у ХІХ – на початку ХХІ ст.												
<i>Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)</i>	17	4	4	–	1	8	14,5	1	0,5	–	–	13
<i>Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (ХІХ – початок ХХ ст.)</i>	13	2	2	–	–	9	13	–	–	–	–	13
<i>Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина ХХ ст.)</i>	17	4	4	–	1	8	14,5	1	0,5	–	–	13

Закінчення табл. 4.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<i>Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)</i>	17	4	4	–	–	9	15	1	1	–	–	13
<i>Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)</i>	13	2	2	–	1	8	13	–	–	–	–	13
<i>Тема 12. Економічний</i>	17	4	4	–	–	9	15	–	–	–	15	15

розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці												
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)	13	2	2	–	1	8	13	–	–	–	13	13
Разом за змістовим модулем 2	107	22	22	–	4	59	98	3	2	–	93	93
Усього	180	68		112			180	12		168		

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекційних заняттях, в процесі самостійного вивчення матеріалу чи під час виконання ІНДЗ. На практичному занятті викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі: тестах, завданнях для експрес-опитувань та економічних диктантів для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними знаннями та вміннями.

На кожному практичному занятті (табл. 5.1) викладач оцінює підготовлені студентами доповіді, домашні завдання, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію.

Перелік тем практичних занять

Назва теми	Перелік опрацьованих питань	Питання для дискусії	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії			
Тема 1. Предмет і метод ІЕЕД	1. Функції і основні методи вивчення ІЕЕД	1. Взаємозв'язок ІЕЕД з іншими дисциплінами	Основна: [6; 14; 18]. Додаткова: [37]
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	1. Основні риси та етапи господарської еволюції первісного суспільства. 2. Основні чинники переходу від привласнюючого до відтворюючого господарства в період первісної доби	1. Чи згодні ви з думкою, що первісна економіка була золотою добою людства?	Основна [5; 6; 18]. Додаткова [5; 34; 46]
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	1. Особливості господарства країн Стародавнього Сходу та античних країн. 2. Економічні погляди представників рабовласницьких держав Стародавньої Азії. 3. Економічна думка мислителів Стародавньої Греції та Стародавнього Риму	1. Яким чином розв'язувалися натурально-господарські проблеми у найдавніших пам'ятках економічної думки?	Основна: [1; 3; 7]. Додаткова: [37; 60]
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	1. Основні риси та періодизація феодального господарства у країнах Західної Європи. 2. Цеховий лад середньовічного ремесла та характер європейської торгівлі. 3. Економічні погляди Августина Блаженного і Фоми Аквінського	1. Чому економічну думку Середньовіччя називають "наукою у монастирі"? 2. Які основні зрушення в розвитку продуктивних сил призвели до розкладу феодалізму в країнах	Основна: [3; 6; 31]. Додаткова: [37]

		Західної Європи?	
--	--	------------------	--

Продовження табл. 5.1

1	2	3	4
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	1. Порівняльна характеристика раннього та пізнього меркантилізму. 2. Порівняльна характеристика процесу первісного нагромадження капіталу в Англії та Нідерландах. 3. Особливості становлення та розвитку мануфактурного виробництва у країнах Європи та України	1. Чому саме Англія вважається класичною країною первісного накопичення капіталу?	Основна: [2; 4; 7; 10]. Додаткова: [52; 80; 81]
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.)	1. Особливості та соціально – економічні наслідки процесу індустріалізації в провідних країнах світу. 2. Економічні погляди В. Петті, П. Буагільбера та Ф. Кене. 3. Економічні вчення А. Сміта та Д. Рікардо. 4. Загальна характеристика альтернативного напрямку КШПЕ	1. Чому передумови промислового перевороту у Франції та інших країнах виникли пізніше, ніж у Англії? 2. Поясніть виникнення терміну "промислова революція". 3. Чому у А. Сміта налічують декілька теорій вартості, а у Д. Рікардо – одну?	Основна: [1; 3; 7; ; 19; 20; 25]. Додаткова: [56; 65; 74]
Змістовний модуль 2. Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XX – на початку XXI ст.			
Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	1. Технічна революція та її наслідки 2. Розвиток монополістичного капіталізму в провідних країнах світу. 3. Причини виникнення і особливості економічної теорії К. Маркса. 4. Німецька історична школа політичної економії в Німеччині. 5. Роль різних шкіл маржиналізму та їх лідерів у формуванні неокласичного напрямку	1. Як і чому Англія втратила промислову гегемонію в кінці XIX ст.? 2. Як можна пояснити економічне відставання Франції в кінці XIX ст.?	Основна: [6; 7]. Додаткова: [47; 57; 64; 66]

1	2	3	4
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аграрні реформи середини XIX ст. 2. Соціально-економічний розвиток України на рубежі XIX – XX століть. 3. Особливості проведення Столипінської аграрної реформи в Україні. 4. Розвиток ідей класичної школи політекономії в роботах українських економістів. 5. Поширення і розвиток маржиналізму в Україні 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка особливостей промислового розвитку східного та західного регіонів України на межі XIX – XX ст., визначення причин, що їх зумовили 	<p>Основна: [5 – 7]. Додаткова: [53; 59; 75; 85]</p>
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні наслідки Першої світової війни, їх вплив на економіку індустріально розвинутих країн Заходу. 2. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса. 3. Неолібералізм: загальна характеристика та різноманіття теоретичних шкіл. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте моделі виходу з "Великої депресії" для США та Німеччини. 2. Чи можна вважати політику "Нового курсу" Ф. Рузвельта американським варіантом регульованого капіталізму? 3. Розкрийте зміст "кейнсіанської революції" в економічній теорії. Чому вона стала утворюючим фактором нового напрямку в економічній науці? 	<p>Основна: [6; 8]. Додаткова: [47; 53; 54; 76]</p>
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під	<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічні наслідки Другої світової війни. Значення плану Маршалла для відбудови європейської економіки. 2. Основні причини, сутність та наслідки світових інтеграційних процесів. 3. Економічні наслідки науково-технічної 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Чи можна вважати "економічне диво" Німеччини результатом становлення соціально орієнтованої ринкової економіки? 2. Проаналізуйте особливості розвитку групи нових 	<p>Основна: [4; 6; 7; 12; 14; 17; 20; 25]. Додаткова: [43; 47; 50; 51; 55; 96]</p>

впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	революції	індустріальних країн першої та другої хвилі	
---	-----------	---	--

Закінчення табл. 5.1

1	2	3	4
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	1. Глобалізація як основна тенденція розвитку світової економіки. 2. Інформаційно-технологічна революція: зміст, особливості протікання та значення. 3. Неокласична та неоінституціональна економічні доктрини	1. Роль та значення окремих країн і регіонів у світовій економіці. 2. Які причини кризи економічної теорії марксизму?	Основна: [4; 8]. Додаткова: [82; 83; 96]
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	1. Політика "воєнного комунізму" і НЕП в Україні. 2. Господарча реформа 1965 року: суть і наслідки. 3. Основні напрями розвитку господарства України в другій половині 70 – 80 рр. XX ст. 4. Загальна характеристика радянської економічної думки та етапи її розвитку	1. Які риси господарської моделі НЕП як варіанту змішаної економіки? 2. Чому економічні реформи 50-60-х рр. в СРСР були необхідними, але неефективними?	Основна: [5; 7; 21; 28]. Додаткова: [38 – 40; 44 – 46]
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)	1. Економічна політика та реформи в Україні наприкінці XX – на початку XXI ст. 2. Об'єктивна необхідність та умови інтеграції України в сучасну міжнародну економічну систему	1. Які причини зумовили гіперінфляцію на початку 90-х рр. XX ст.? 2. У чому, на Вашу думку, полягають основні прорахунки реформ, проведених в Україні у 90-ті рр. XX ст.? 3. Вступ України до	Основна: [8; 11]. Додаткова: [36; 46; 48]

		Європейського Союзу: основні "за" та "проти"	
--	--	--	--

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії

Зразок завдання підсумкового колоквиуму № 1

Варіант № 1

Завдання 1. (діагностичний рівень) — 5 балів.

Опишіть цеховий лад середньовічного ремесла і характер європейської торгівлі та її вплив на розвиток міст періоду феодалізму.

Завдання 2. Тестові завдання (10 тестових завдань стереотипного рівня по 0,5 бали за кожну вірну відповідь) — 5 балів.

1. "Неолітична революція" — це:

- а) відкриття вогню;
- б) поява ремесла;
- в) перехід від привласнюючого господарства до відтворюючого⁴
- г) перехід від відтворюючого господарства до привласнюючого.

2. Через епоху первіснообщинного устрою пройшли:

- а) усі країни світу;
- б) тільки країни Західної Європи;
- в) тільки країни Західної Європи і США;
- г) тільки ті країни, у яких етап середньовіччя мав місце після рабовласницького суспільства.

2. Серед форм феодальної земельної ренти відомі:

- а) одна;
- б) дві;
- в) три;
- г) чотири.

3. Боротьба середньовічних міст за місцеве самоврядування має назву:

- а) комутація ренти;
- б) комунальна революція;
- в) ганзейська спілка;
- г) первісне накопичення капіталу.

4. Аристотель до сфери хрематистики відносив:

- а) землеробство та ремесло;
- б) лихварські та торгівельно-посередницькі операції;
- в) дрібну торгівлю;
- г) усі відповіді правильні.

5. В якій послідовності відбувалося первісне накопичення капіталу і промисловий переворот:

- а) одночасно;
- б) спочатку промисловий переворот, потім первісне накопичення капіталу;
- в) спочатку первісне накопичення капіталу, потім промисловий переворот;
- г) правильної відповіді немає.

6. Що відбувалося в процесі "огородження":

- а) на місці селянських наділів планувалося спорудження вугільних шахт і рудників, оскільки видобуток корисних копалин ставав для Англії все більш актуальним;
- б) на місці селянських наділів створювались пасовиська для овець, адже торгівля шерстю в той час ставала високодохідною;
- в) внаслідок підвищення цін на землю феодали почали відбирати її у селян і продавати;
- г) правильної відповіді немає.

7. Ознаками розпаду родового строю є:

- а) поява майнової нерівності;
- б) відкриття металу – міді та бронзи;
- в) поступове приручення тварин;
- г) розвиток землеробства.

8. Головним принципом економічної політики КШПЕ є:

- а) часткове державне регулювання;
- б) жорстке державне регулювання;
- в) протекціонізм;
- г) економічний лібералізм.

9. Індивідуальна приватна спадкова власність на землю – це:

- а) алод.
- б) феодал.
- в) бенефіцій.
- г) марка.

10. Поняття про прибуток як винагороду за ризик підприємця вперше в історії економічної думки ввів:

- а) Арістотель;
- б) А. Блаженний;
- в) Ф. Аквінський;
- г) Я. Мудрий.

Викладач _____

Змістовий модуль 2.

Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XIX – на початку XXI ст.

Зразок завдання підсумкового колоквиуму № 2

Завдання 1. (діагностичний рівень) — 5 балів.

Назвіть основні здобутки науки, техніки, технології виробництва в останній третині 19 ст., вкажіть їхні наслідки.

Завдання 2. Тестові завдання (10 тестових завдань стереотипного рівня) — 5 балів.

1. Вкажіть характеристика економічного розвитку України в роки повоєнної відбудови (1946 – 1950 рр.):

- а) головне завдання п'ятирічки — відбудова та розвиток важкої промисловості;
- б) скасована запроваджена в роки війни карткова система постачання населення продовольством;
- в) проведено грошову реформу, що поліпшило матеріальне становище населення;
- г) всі відповіді правильні.

2. У якому напрямі відбувається розбудова Української держави та її економіки в умовах незалежності (90-ті рр. XX ст.):

- а) створення моделі "капіталізму з людським обличчям";
- б) створення моделі "соціально-орієнтованої ринкової економіки";
- в) створення моделі "українського соціалізму";
- г) немає правильної відповіді.

3. У чому виражалась перевага США порівняно з іншими країнами-учасницями Першої світової війни:

- а) союз з Канадою;
- б) пізніше усіх вступила у воєнні дії та знаходилася на іншому континенті;
- в) розвиток аграрного комплексу;
- г) дотримання незалежності.

4. Один з основних напрямів аграрної реформи П. Столипіна було:

- а) переселення на вільні землі Сибіру;
- б) розкріпачення селян;
- б) перехід до націоналізації землі;
- г) розпад царизму.

5. Два варіанта розвитку буржуазних відносин в аграрному секторі:

- а) прусський і французький;
- б) прусський і американський;
- в) прусський і французький;
- г) російський і американський.

6. Що з переліченого є причиною імперіалізму:

- а) заміна вільної конкуренції монополією;
- б) розвиток держаної форми власності;
- в) ліквідація монополії;
- г) політика торгового балансу.

7. Якої форми державно-монополістичного капіталізму не існує:

- а) державна форма власності;
- б) державне споживання;
- в) державна програмування;
- г) державна збереження.

8. Столипінська аграрна реформа не передбачала:

- а) надання кредитів через Земельний банк;
- б) переселення на вільні землі Сибіру;
- в) об'єднання селян у колективи для роботи на одній землі;
- г) ліквідацію особистої залежності селян.

9. Інституціоналісти у якості предмета економічного аналізу вважають:

- а) сферу виробництва;
- б) сферу виробництва і обігу;

- в) економічні та неекономічні фактори;
- г) немає правильної відповіді.

10. Економічне вчення У. Мітчелла стало основою:

- а) теорії граничної корисності;
- б) концепції безкризового циклу;
- в) теорії еволюції природи Ч. Дарвіна;
- г) немає правильної відповіді.

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Основні види самостійної роботи студента:

1. Вивчення додаткової літератури.
2. Робота з законодавчими, нормативними та інструктивними матеріалами.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Підготовка до проміжного та підсумкового контролю.
5. Контрольна перевірка кожним студентом особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 6 % (108 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (180 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних, семінарських; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних та комплексних завдань) за вивченою темою; написання

есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1, 6.2.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії				
<i>Тема 1.</i> Предмет і метод ІЕЕД	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння методологічних підходів та критеріїв до періодизації ІЕЕД; розуміння актуальності і ролі ІЕЕД у підготовці сучасних фахівців	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [6; 18]. Додаткова: [37]
<i>Тема 2.</i> Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; виявлення особливостей основних етапів еволюції первісного суспільства; розуміння причин	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [5; 6; 18]. Додаткова: [34; 46]

	розпаду первісної доби			
--	------------------------	--	--	--

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 3.</i> Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння основних закономірностей розвитку господарства і економічної думки в період рабовласництва	8	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [1; 3; 4; 7]. Додаткова: [32; 37; 60]
<i>Тема 4.</i> Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо основних закономірностей розвитку господарства та економічної думки епохи феодалізму	9	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [3; 4; 6; 31]. Додаткова: [37]
<i>Тема 5.</i> Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування передумов ринкової економіки в країнах Західної Європи	9	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [2; 4; 7; 10]. Додаткова: [49; 52; 81]
<i>Тема 6.</i> Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період становлення національних держав; виявлення характерних рис етапів розвитку класичної	9	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Основна: [1; 3; 7; 19; 20; 25]. Додаткова: [56; 65; 74; 84]

половина XIX ст.)	школи політичної економії			
Усього за змістовим модулем 1		49		

Продовження табл. 6.1

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2.				
Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XX–на початку XXI ст.				
<i>Тема 7.</i> Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період монополістичної конкуренції та західноєвропейської економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [7; 10; 14; 26; 29]. Додаткова: [47; 54; 57; 64; 66]
<i>Тема 8.</i> Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX ст. – початок XX ст.)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо розвитку ринкового господарства та основних напрямків економічної думки в Україні у XIX – початку XX ст.	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [5 – 7]. Додаткова: [53; 59; 62; 72; 85]
<i>Тема 9.</i> Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей господарства та економічної думки в період державного монополістичного розвитку країн Західної Європи та США	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [6; 8]. Додаткова: [47; 53; 54; 76]
<i>Тема 10.</i> Розвиток національних	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та	7		

економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)	наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку національних економік країн Західної Європи та США в системі світового господарства під впливом третьої НТР		Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [4; 7; 10; 14; 16; 17; 25]. Додаткова: [43; 47; 51]
--	---	--	--	---

Закінчення табл. 6.1

1	2	3	4	5
<i>Тема 11.</i> Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку світового господарства та основних напрямків економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [4; 8]. Додаткова: [82; 83; 96]
<i>Тема 12.</i> Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей економічного розвитку України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці. виконання ІНДЗ	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Написання ІНДЗ	Основна: [5; 7; 21; 28]. Додаткова: [38; 39; 44; 46]
<i>Тема 13.</i> Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування засад ринкового господарства в Україні	7	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь). Захист ІНДЗ	Основна: [8; 11]. Додаткова: [36; 46; 48]

<i>Усього за змістовим модулем 2</i>	49		
<i>Підготовка до екзамену</i>	12		Основна: [12; 16; 18; 20; 27]. Додаткова: [33; 49; 56; 93; 96]
<i>Екзамен</i>	2		
<i>Усього за модулями</i>	112		

Таблиця 6.2

**Завдання для самостійної роботи студентів напрямів підготовки
6.030504 "Економіка підприємства",
6.030505 "Управління праці та економіка праці",
6.030508 "Фінанси і кредит"**

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
Змістовий модуль 1.				
Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії				
<i>Тема 1.</i> Предмет і метод ІЕЕД	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння методологічних підходів та критеріїв до періодизації ІЕЕД; розуміння актуальності і ролі ІЕЕД у підготовці сучасних фахівців	7		Основна: [6; 18]. Додаткова: [37]
<i>Тема 2.</i> Господарство первісного суспільства та його еволюція	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою;	7		Основна: [5; 6; 18]. Додаткова:

на етапі ранніх цивілізацій	виявлення особливостей основних етапів еволюції первісного суспільства			[34; 46]
<i>Тема 3.</i> Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	Вивчення лекційного матеріалу, засвоєння основних закономірностей розвитку господарства і економічної думки в період рабовласництва	8		Основна: [1; 3; 4; 7]. Додаткова: [32; 37; 60]

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо основних закономірностей розвитку господарства та економічної думки епохи феодалізму	9		Основна: [3; 4; 6; 31]. Додаткова: [37]
<i>Тема 5.</i> Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування передумов ринкової економіки в країнах Західної Європи	9		Основна: [2; 4; 7; 10]. Додаткова: [49; 52; 81]
<i>Тема 6.</i> Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період становлення національних держав; виявлення характерних рис етапів	9		Основна: [1; 3; 7; 19; 20; 25]. Додаткова: [56; 65; 74; 84]

половина XIX ст.)	розвитку класичної школи політичної економії			
Усього за змістовим модулем 1		49		
Змістовий модуль 2.				
Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XX–на початку XXI ст.				
<i>Тема 7.</i> Ринкове господарство країн у період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період монополістичної конкуренції та західноєвропейської економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	9	Написання ІНДЗ	Основна: [7; 10; 14; 26; 29]. Додаткова: [47; 54; 57; 64; 66]

Продовження табл. 6.2

1	2	3	4	5
<i>Тема 8.</i> Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX ст. – початок XX ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо розвитку ринкового господарства та основних напрямків економічної думки в Україні у XIX – початку XX ст.	9	Написання ІНДЗ	Основна: [5 – 7]. Додаткова: [53; 59; 62; 72; 85]
<i>Тема 9.</i> Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей господарства та економічної думки в період державного монополістичного розвитку країн Західної Європи та США	9	Написання ІНДЗ	Основна: [6; 8]. Додаткова: [47; 53; 54; 76]
<i>Тема 10.</i> Розвиток національних економік країн	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за	9		Основна:

Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)	заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку національних економік країн Західної Європи та США в системі світового господарства під впливом третьої НТР		Написання ІНДЗ	[4; 7; 10; 14; 16 – 17; 25]. Додаткова: [43; 47; 51]
<i>Тема 11.</i> Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку світового господарства та основних напрямків економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції	9	Написання ІНДЗ	Основна: [4; 8]. Додаткова: [82; 83; 96]

Закінчення табл. 6.2

1	2	3	4	5
<i>Тема 12.</i> Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей економічного розвитку України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці. Виконання ІНДЗ	9	Написання ІНДЗ	Основна: [5; 7; 21; 28]. Додаткова: [38; 39; 44; 46]
<i>Тема 13.</i> Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ)	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування засад ринкового	9	Захист ІНДЗ	Основна: [8; 11]. Додаткова: [36; 46; 48]

	господарства в Україні			
	<i>Усього за змістовим модулем 2</i>	63		
	<i>Усього за модулями</i>	112		

6.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних економічних ситуацій; розвиток навичок самостійної роботи з літературними джерелами; і, як результат, самостійних та нетенденційних оцінок розвитку світової та вітчизняної економіки і економічної думки, вироблення альтернативних варіантів господарської політики.

Загальними вимогами до ІНДЗ є цільова спрямованість, чітка побудова, логічна послідовність викладу матеріалу, глибина дослідження і повнота висвітлення питань, аргументованість, стислість і точність формулювань, конкретність викладу результатів роботи, доказовість висновків і обґрунтованість рекомендацій, грамотне оформлення. Виклад матеріалу має бути підпорядкований одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи. ІНДЗ може бути виконане як українською, так і російською мовою.

ІНДЗ з дисципліни ІЕЕД видається студенту викладачем на початку семестру. Воно містить одне теоретичне запитання, яке потребує розширеного висвітлення. ІНДЗ виконується студентом самостійно. Студент має право надати ІНДЗ для перевірки наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення підсумкового колоквиуму №2.

Незалежно від обраної теми структура ІНДЗ з дисципліни ІЕЕД має бути такою: титульний аркуш; зміст; вступ; основна частина (з декількома підрозділами); загальні висновки; список використаної літератури; додатки (при необхідності).

ІНДЗ подається викладачу ретельно відредагованим і чітко надрукованим на папері формату А4. Шрифт друку повинен бути чітким, стрічка – чорного кольору середньої жирності. Обсяг ІНДЗ не повинен перевищувати 15 сторінок. Оформлення ІНДЗ за допомогою ПЕОМ: шрифт — Times New Roman; розмір шрифту — 14 кегель; інтервал між

рядками — 1,5; абзац — 1,25 см, поля: праве, верхнє, нижнє — 20 мм, лїве — 25 мм.

Оцїнка за ІНДЗ залежить від якості її виконання, наукового рївня, ступеня самостїйностї, логїки викладання, оформлення роботи, виступу студента на захистї, вїдповїдей на запитання по темї роботи.

Теми ІНДЗ

Тема 2. Господарство первїсного суспїльства та його еволюцїя на етапї раннїх цивїлізацїй

1. Основнї риси і перїодизацїя первїсного господарства.
2. Господарське життя в Україні первїсної епохи.

Тема 3. Особливостї господарського розвитку та економїчної думки перїоду формування свїтових цивїлізацїй

1. Порївняльна характеристика азїатського способу виробництва та античного способу виробництва.
2. Економїчнї погляди Аристотеля та їх наукове значення.
3. Порївняльна характеристика економїчної думки стародавнього Сходу й античного свїту.
4. Особливостї господарського розвитку та економїчної думки Стародавнього Китаю.

Тема 4. Господарство та економїчна думка суспїльств Європейської цивїлізацїї в перїод Середньовїччя

1. Релїгїйна спрямованїсть економїчної думки захїдноєвропейського Середньовїччя. Раннїй та пїзнїй канонїзм.
2. Форми і характер землеволодїння та соцїально-економїчнї вїдносини в епоху Середньовїччя.
3. Цеховий лад середньовїчного ремесла та характер європейської торгївлї у XII – XV ст.
4. Фактори розвитку і пїднесення мїст Захїдної Європи (XI – XII ст.) "Комунальнї революцїї".
5. Економїчний розвиток Київської Русї.
6. Передумови, роль та значення Великих географїчних вїдкриттїв у становленнї ринкового господарства суспїльств Європейської цивїлізацїї.

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації

1. Меркантилізм як система економічних поглядів та економічна політика доби формування ринкових відносин.
2. Меркантилізм в соціально-економічній думці України кінця XVI – початку XVII ст.
3. Значення буржуазних революцій XVI – XVIII ст. для становлення індустріального суспільства.
4. Первісне накопичення капіталу та його шляхи: історія і сучасність.

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.)

1. Становлення буржуазних відносин в аграрному секторі. "Пруський" та "американський" шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві.
2. Становлення індустріального суспільства. Промисловий переворот, його суть і значення для розвитку ринкового господарства.
3. Особливості промислового перевороту в Німеччині.
4. Економічна роль держави у становленні індустріально-господарської системи.
5. Внесок фізіократів у розвиток економічної науки.
6. А. Сміт – економіст мануфактурного періоду і засновник економічної науки.
7. Д. Рікардо – економіст індустріального періоду.
8. Завершення системи класичної політичної економії в працях економістів-рікардианців (Т. Мальтуса, Ж.-Б. Сея, Дж. Ст. Мілля та ін.).
9. Економічний романтизм політичної економії XIX ст.
10. Внесок представників критичного утопічного соціалізму у розвиток світової економічної думки.

Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)

1. Нова історична школа та соціальний напрямок у Німеччині.
2. Пролетарська політична економія К. Маркса.

3. Прогрес науки, техніки і технології виробництва в другій половині XIX – на початку XX ст. Технічна революція, її наслідки.

4. Структурні зміни в економіці провідних країн світу в останній третині XIX – на початку XX ст.

5. Становлення індустріального суспільства в Японії. Революція "Мейдзі".

6. Монополізація економіки в кінці XIX – початку XX ст.: причини та форми.

7. Міжнародні економічні відносини в останній третині XIX – на початку XX ст.

8. Загальна характеристика маржиналізму: методологія, періодизація, основні положення.

9. Другий неокласичний етап маржинальної революції, його теоретико-методологічні особливості та значення.

10. Економічне вчення А. Маршалла.

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)

1. Промисловий переворот у Східній Україні: хід, етапи, особливості.

2. Аграрні реформи середини XIX ст. та їхній вплив на економічний розвиток України.

3. Індустріалізація в Україні. Монополії, біржі, акціонерні товариства (кінець XIX – початок XX ст.).

4. Столипінська аграрна реформа та її здійснення в Україні.

5. Розвиток економічної думки України в кінці XIX – початку XX ст.

6. Фінансово-кредитна система в Україні XIX – початку XX ст.

7. Київська школа політичної економії.

8. Внесок Туган–Барановського М. І. у розвиток світової економічної думки.

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)

1. Перша світова війна, її причини і вплив на економічний розвиток провідних країн світу.

2. Плани Ч. Дауеса та О. Юнга, їх причини та наслідки.

3. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр.: причини та наслідки.
4. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр. та її особливості в США, Німеччині, Великій Британії, Франції. Варіанти виходу з неї.
5. Порівняльний аналіз "Нового курсу" та економічної політики фашистської Германії.
6. Проблеми реалізації програм економічного розвитку в міжвоєнний період (1918 – 1939 рр.).
7. Загальна характеристика "старого американського" інституціоналізму: предмет дослідження, теоретичні напрямки та ідеї їх засновників.
8. Економічне вчення Дж. М. Кейнса. Кейнсіанство та його особливості в різних країнах.
9. Неоліберальний напрям еволюції неокласичної школи у ХХ ст.
10. Економічні погляди В. Ойкена.
11. Філософія економічної свободи Ф. Хайєка.
12. Економічні реформи Л. Ерхарда.
13. М. Фридмен: монетарні рецепти оздоровлення економіки.
14. Французька (паризька) школа неолібералізму. Дирижизм.

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)

1. Динаміка та структурні зміни світового господарського розвитку другої половини ХХ ст. Становлення постіндустріального суспільства.
2. Японське "економічне диво": передумови, хід, наслідки.
3. Економічні зміни в провідних країнах світу у 1970-х рр. Та їх відображення в посткейнсіанстві. Загальна характеристика нового кейнсіанства у 80-ті роки ХХ ст.
4. Розвиток світової економіки в останній третині ХХ ст. "Рейганоміка" та "тетчеризм".
5. Інтеграція та економічне суперництво в сучасному світі.
6. Сучасний економічний розвиток "нових індустріальних країн".
7. Міжнародні транснаціональні корпорації та їх роль у формуванні світової економіки.

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)

1. Країни, що розвиваються: їх значення, диференціація та перспективи.
2. Загальна характеристика економіки перехідних суспільств.
3. Глобалізаційні процеси в світовій економіці та їхні наслідки.
4. Три світових центра капіталізму: США, Західна Європа та Японія у світовій економіці.
5. Європейський союз і його роль у сучасній світовій економіці.
6. США у світовій економіці.
7. Характеристика сучасного етапу розвитку неокласичної економічної доктрини (сучасна монетарна теорія, економічна теорія пропозиції та школа раціональних очікувань).
8. Еволюція інституціоналізму у другій половині XX ст. – на початку XXI ст. Неоінституціоналізм.
9. Вірджинська неоінституціональна школа. Теорія суспільного вибору.
10. Теорії трансформації економіки і суспільства.
11. Економічна теорія прав власності та теорія трансакційних витрат.
12. Сучасні неокласичні (неоконсервативні) ідеї та їх еволюція.
13. Розвиток економічної теорії в країнах Центральної та Східної Європи.
14. Теорії економіки країн, що розвиваються.
15. Економіка знань як альтернативна модель створення суспільства загального добробуту.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці.

1. Політика "воєнного комунізму". Голод 1921 – 1923 рр. в Україні.
2. Нова економічна політика та її особливості її реалізації в Україні.
3. Колективізація сільського господарства та її наслідки в Україні. Голодомор 1932-33 рр.
4. Економічний розвиток Західної України у 20 – 30-ті рр. XX ст. та фактори впливу на нього.
5. Стан економіки України в роки Другої світової війни та особливості повоєнної відбудови.

6. Господарська реформа 1965 р. та її обґрунтування в працях українських економістів.

7. Застійні явища в радянській економіці 70-х – першій половині 80-х рр. ХХ ст. та проблеми вдосконалення господарського механізму в радянській економічній літературі.

8. "Горбачовська перебудова" як спроба трансформації радянської системи.

9. Внесок радянських економістів в розвиток економічної теорії.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)

1. Україна у світовому господарстві та стан її економіки в кінці ХХ – на початку ХХІ ст.

2. Грошова реформа 1996 р. та її соціально-економічне значення.

3. Економічний стан України у перше десятиліття ХХІ ст.

4. Світова економічна криза 2008 р. та її вплив на сучасний розвиток України.

6.2. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Предмет і метод ІЕЕД

1. Яку роль відіграє ІЕЕД в системі вищої економічної освіти?

2. Що є предметом вивчення ІЕЕД?

3. Сформулюйте цілі і завдання, які стоять перед курсом ІЕЕД.

Які особисті цілі Ви ставите перед собою, починаючи його вивчення?

4. На які методи дослідження спирається ІЕЕД?

5. Які класифікації напрямів світової економічної думки існують в сучасній літературі?

6. Назвіть основні критерії періодизації курсу ІЕЕД.

Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій

1. Назвіть основні риси господарства первісного суспільства.

2. Охарактеризуйте основні етапи господарської еволюції первісного суспільства.

3. Які фактори обумовили неолітичну революцію?

Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій

1. Назвіть основні техніко-економічні досягнення стародавніх цивілізацій.
2. Розкрийте особливості античного та азіатського способів виробництва. Які стародавні цивілізації належать до античного, а які – до азіатського способу виробництва?
3. Які загальні риси економічної думки країн Стародавнього Сходу і античності?
4. Що розумів Аристотель під економікою та хрематистикою?
5. Що Вам відомо про "ідеальне суспільство" Платона?
6. Яким економічним проблемам присвячений давньоіндійський трактат "Артхашастра"?

Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя

1. Які види феодалної ренти Вам відомі?
2. Назвіть основні риси феодалного господарства та дайте характеристику етапів його розвитку.
3. Які форми землеволодіння епохи Середньовіччя Вам відомі? Чим відрізняється феодал від бенефіцію?
4. Які чинники вплинули на утворення і розвиток міст Західної Європи XI – XII ст.?
5. В чому полягає сутність так званих "комунальних революцій"?
6. Охарактеризуйте цеховий лад середньовічного ремесла та характер європейської торгівлі і її вплив на розвиток міст.
7. Як Ви вважаєте, чому економічна думка західноєвропейського Середньовіччя мала релігійну спрямованість?
8. Які фактори сприяли Великим географічним відкриттям (ВГВ)?
9. Назвіть основні ВГВ. Охарактеризуйте їх економічні наслідки.

Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації

1. Що таке меркантилізм? Які економічні передумови зумовили його появу?
2. Що таке "первісне накопичення капіталу" (ПНК)? Чому саме Англія вважається класичною країною ПНК?

3. Якими були особливості первісного накопичення капіталу у різних країнах?
4. У чому полягають передумови виникнення та розвитку мануфактурного виробництва у країнах Західної Європи?
5. Які типи мануфактур Вам відомі?
6. Визначте особливості мануфактурного періоду у розвитку промисловості країн Західної Європи.
7. Охарактеризуйте мануфактурний період розвитку української промисловості.
8. Які чинники сприяли формуванню українського національного ринку у XVII – XVIII ст.?
9. Розкрийте значення буржуазних революцій XVI – XVIII ст. для становлення західного індустріального суспільства.
10. Чим відрізняються "пруський" та "американський" шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві?

Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)

1. У чому полягає сутність промислового перевороту? Визначте його особливості у провідних країнах світу.
2. Наведіть порівняльну характеристику особливостей та періодизації процесу індустріалізації XIX – початку XX ст. в провідних країнах світу.
3. У чому полягає сутність вчення Ф. Кене про "чистий продукт"?
4. Які економічні передумови зумовили появу класичної школи політичної економії (КШПЕ)?
5. Загальна характеристика КШПЕ: предмет та метод дослідження, періодизація розвитку.
6. Перший етап КШПЕ: економічні погляди У. Петті та П. Буагільбера.
7. У чому полягає сутність концепції А. Смита про "невидиму руку" і "економічну людину"?
8. Теорії міжнародної торгівлі А. Смита та Д. Рикардо.
9. Як трактує Дж. С. Мілль категорії "вартість", "продуктивна праця", "заробітна плата", "рента"? У чому полягає сутність доктрини соціальних реформ Дж. С. Мілля?
10. Розкрийте сутність теорії трьох факторів Ж.-Б. Сея.

11. Розкрийте сутність "закону народонаселення" Т. Мальтуса.
12. Розкрийте основні принципи теорії С. Сісмонді і П. Прудона. Чиї інтереси вони захищали?
13. Що розумів П. Прудон під "конституйованою вартістю"?
14. Охарактеризуйте шляхи переходу до індустріального ладу з точки зору А. Сен-Сімона.
15. Назвіть риси майбутнього суспільного ладу Ш. Фур'є.
16. Покажіть, в чому полягає різниця в моделі "справедливого" суспільства Сен-Сімона, Фур'є і Оуена.
17. Охарактеризуйте економічні ідеї соціалістів-рікардианців (Т. Томпсона, Дж. Грея, Т. Годскіна).

Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)

1. Назвіть основні здобутки науки, техніки та технології виробництва в останній третині XIX – початку XX ст. Вкажіть наслідки їх використання.
2. Якими були передумови та наслідки створення монополістичних об'єднань? Назвіть основні форми монополій.
3. Охарактеризуйте розвиток монополістичної економіки в США (кінець XIX – початок XX ст.).
4. Охарактеризуйте розвиток монополістичної економіки Німеччини (кінець XIX – початок XX ст.).
5. Охарактеризуйте економічний розвиток Англії (кінець XIX – початок XX ст.).
6. Охарактеризуйте процес монополізації у Франції (кінець XIX – початок XX ст.).
7. Що було характерним для становлення індустріального суспільства в Японії у другій половині XIX ст.?
8. Якими були причини Першої Світової війни?
9. Які наукові джерела використовував К. Маркс для своїх соціально-економічних досліджень?
10. Як трактує К. Маркс категорії "вартість", "додаткова вартість", "ціна виробництва"?
11. Розкрийте механізм виникнення додаткової вартості за К. Марксом.

12. Які проблеми відтворення сукупного продукту ставить і вирішує К. Маркс у "Капіталі"?
13. Які економічні передумови зумовили появу історичної школи?
14. Порівняйте погляди на предмет і метод економічної науки представників класичної та історичної шкіл.
15. Як ставились представники німецької історичної школи до принципу лібералізму?
16. Як німецька історична школа визначала продуктивні сили суспільства?
17. Назвіть основні економічні положення маржиналізму.
18. У чому новизна визначення ринкової ціни А. Маршаллом?
19. Розкрийте особливості моделі економічної рівноваги Л. Вальраса.
20. Розкрийте сутність вчення Дж.Б. Кларка про статику і динаміку.

Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)

1. Охарактеризуйте передумови, основні етапи та наслідки промислового перевороту в Східній Україні. Які його особливості?
2. Розкрийте зміст аграрної реформи 1861 р. в Росії та особливості її реалізації в Східній Україні.
3. В чому суть індустріалізації України. Якими були її найважливіші наслідки до початку Першої світової війни?
4. Особливості розвитку банківсько-кредитної системи України?
5. Які наслідки здійснення столипінської аграрної реформи в Україні?
6. Охарактеризуйте розвиток класичної школи політичної економії в Україні.
7. Розвиток маржиналізму в Україні: київська психологічна школа.
8. Наукова спадщина М. І. Туган-Барановського, її значення для вітчизняної та світової економічної теорії.

Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)

1. Проаналізуйте економічні наслідки Першої світової війни. Як вони вплинули на економіку індустріально розвинутих країн світу?
2. У чому полягає суть планів Ч. Дауеса та О. Юнга? Якими були їх причини і наслідки?

3. Охарактеризуйте особливості протікання світової економічної кризи 1929-1933 рр. у провідних країнах світу.
4. Які проблеми були в центрі дослідження неокласиків, кейнсіанців та інституціоналістів?
5. Назвіть реформи "Нового курсу" президента Ф. Рузвельта.
6. Охарактеризуйте "старий американський інституціоналізм": причини виникнення, предмет дослідження та основні напрямки.
7. У чому полягає новизна економічного вчення Дж. М. Кейнса?
8. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса.
9. Історія виникнення, загальна характеристика та напрямки нео-лібералізму.

Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина ХХ ст.)

1. У чому полягала сутність "плану Маршалла"? Яку роль він зіграв у повоєнній відбудові європейської економіки?
2. У чому полягає сутність теорії соціального-ринкового господарства А. Мюллера-Армака?
3. Розкрийте зміст реформ Л. Ерхарда в післявоєнній Німеччині. Назвіть фактори, що обумовили японське "економічне диво".
4. "Рейганоміка": зміст та особливості реалізації.

Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)

1. Загальна характеристика економіки країн, що розвиваються. Визначте соціально-економічні проблеми цих країн.
2. Охарактеризуйте основні причини, сутність та наслідки світових інтеграційних процесів у ХХ ст.
3. Основні етапи еволюції Європейського Союзу.
4. Глобалізаційні процеси в світовій економіці та їх наслідки.
5. Інформаційно-технологічна революція: зміст, особливості та значення.
6. Економіки яких країн прийнято вважати перехідними?
7. Назвіть головні особливості розвитку світової економіки на порозі ХХІ ст. Які групи країн і надалі будуть відігравати провідну роль у світовій економіці і чому?

8. У чому, на Вашу думку, полягають розбіжності між "старим" та "новим" інституціоналізмом?

9. Назвіть представників неоінституціональної теорії, які є лауреатами Нобелівської премії з економіки. Визначте їх внесок у розвиток економічної науки.

10. Визначте основні тенденції розвитку світової економічної думки на сучасному етапі.

11. Розкрийте особливості розвитку сучасної економічної думки у країнах Центральної та Східної Європи.

Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці

1. Сталінська індустріалізація в Україні: хід, особливості, наслідки.

2. Колективізація сільського господарства та її наслідки в Україні. Голодомор 1932 – 1933 рр.

3. Охарактеризуйте економічний розвиток західноукраїнських земель у 20 – 30-ті роки ХХ ст. Якими факторами він визначався?

4. Якими були особливості індустріалізації та колективізації у Західній Україні?

5. Якою була грошова реформа 1947 р.? Як вона вплинула на добробут радянського населення?

6. Які основні причини виникнення і розвитку прихованої інфляції в Україні в 70 – 80 рр. ХХ ст.?

7. Як відбувались економічні реформи 1960 – 1970-х рр. в Україні?

8. Назвіть основні причини та форми застійних явищ в економічному житті України в 70 – 80-х роках ХХ ст.

9. Охарактеризуйте радянську економічну думку та етапи її розвитку.

Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.).

1. Проаналізуйте розвиток української економіки в 1994 – 2013 рр. Які проблеми необхідно було вирішити в Україні в ході ринкових перетворень?

2. Що сприяло проведенню грошової реформи 1996 р. в Україні? В чому полягала її сутність?

3. Українські вчені про формування сучасної економічної парадигми та національної моделі економічного розвитку.

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

1. За засвоєнням теоретичного матеріалу: консультації індивідуальні (запитання – відповідь стосовно проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни); консультації групові (розгляд типових прикладів – ситуацій).

2. За засвоєнням практичного матеріалу: консультації індивідуальні та групові (обговорення практики впровадження та використання нових методів та методик у виробничу практику).

8. Методи навчання

Для активізації навчального процесу при викладанні дисципліни "Історія економіки та економічної думки" передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких як проблемні лекції; робота в малих групах; семінари – дискусії (круглий стіл); мозкові атаки; кейс-метод; ділові та рольові ігри; презентації, банки візуального супроводження (табл. 8.1).

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекції студентам ставляться проблемні питання для самостійного розміркування, на які вони можуть відповісти в процесі лекції. Система питань у ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило як частина завдання-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані "групи психологічного комфорту", де кожен учасник відіграє особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкуванні.

Семінари-дискусії (круглий стіл) – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

"Мозкові атаки" – це метод розв'язання невідкладних завдань за дуже обмежений час. Суть його полягає в тому, щоб висловити якнайбільшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію.

Рольова гра – форма активізації навчального процесу, за якої в процесі інсценізації певної економічної ситуації в ролі учасників подій безпосередньо задіяні студенти.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступ перед аудиторією, використовується для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань та інструктажу, демонстрації нових товарів та послуг.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності.

Таблиця 8.1

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Змістовий модуль 1.	
Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії	
<i>Тема 1.</i> Предмет і метод ІЕЕД	1.1. Проблемна лекція з питання: "Актуальність вивчення ІЕЕД для підготовки сучасних фахівців". 1.2. Робота в малих групах при обговоренні спеціальних та універсальних методів дослідження в пізнанні предмету ІЕЕД
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	2.1. Семінар-дискусія на тему "Чи згодні ви з думкою, що первісна економіка була "золотою добою" людства?". 2.2. Презентації на тему "Економічний лад грецьких і римських колоній у Північному Причорномор'ї"
<i>Тема 3.</i> Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	3.1. Проблемна лекція з питання: "Особливості рабовласницької системи у країнах Стародавнього Сходу та країнах Античного Світу". 3.2. Робота в малих групах при обговоренні системи колонату як протофеодальні відносини
<i>Тема 4.</i> Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	4.1. Семінар-дискусія з питання: "Чи згодні ви з думкою, що феодалізм був більш прогресивною системою господарювання ніж рабовласництво?". 4.2. Робота в малих групах при обговоренні ролі ВГВ у розпаді феодальної системи господарювання. 4.3. Презентації на тему "Найважливіші географічні відкриття кінця XV – XVII ст."
<i>Тема 5.</i> Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	5.1. Проблемна лекція з питання: "Особливості мануфактурного періоду в країнах Західної Європи". 5.2. Які завдання вирішувалися в процесі "первісного накопичення капіталу"? 6.3. Презентації на тему "Пруський" та "американський" шлях розвитку капіталізму в сільському господарстві

Продовження табл. 8.1

1	2
<i>Тема 6.</i> Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	6.1. Презентації на тему "Порівняльна характеристика промислового перевороту у Англії, Франції, Німеччині та США". 6.2. Семінар-дискусія з питання: "Пруський" та "американський" шляхи розвитку капіталізму в сільському господарстві: позитивні риси та недоліки.

	6.3. Робота в малих групах при обговоренні значущості моделі Ф. Кене для сучасного макроекономічного аналізу
Змістовий модуль 2.	
Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XIX – на початку XXI ст.	
<i>Тема 7.</i> Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)	7.1. Робота в малих групах при вивченні критичного напрямку політичної економії "Чому економічний романтизм виник саме у Франції та Швейцарії?". 7.2. Презентації на тему "Економічні причини Першої світової війни"
<i>Тема 8.</i> Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)	8.1. Семінар-дискусія з питання: Порівняльна характеристика промислового перевороту у Східній і Західній Україні. 8.2. Презентації на тему "Плюралізм економічних ідей в Україні (XIX – початок XX ст.)"
<i>Тема 9.</i> Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	9.1. Семінар-дискусія з питання: Причини виникнення та шляхи виходу зі світової економічної кризи у провідних країнах світу. 9.2. Робота в малих групах при обговоренні основних напрямків економічної думки першої половини XX ст.
<i>Тема 10.</i> Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	10.1. Проблемна лекція з питання: Вплив НТР на стан світової економіки у другій половині XX ст. 10.2 Семінар-дискусія з питання: Німецьке "економічне диво".. 10.3. Семінар-дискусія з питання: "Чому сучасний інституціональний напрям є одним із авторитетніших у світовій економічній думці?". 10.4. Презентації на тему "Соціально-економічні проблеми країн, що розвиваються"

Закінчення табл. 8.1

1	2
<i>Тема 11.</i> Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-	11.1. Проблемна лекція з питання: "Економіка знань як альтернативна модель створення суспільства загального добробуту". 11.2. Семінар-дискусія на тему "Глобалізація: позитивні риси та недоліки".

технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	11.3. Робота в малих групах при обговоренні інформаційної технологічної революції та її значення для світової економіки. 11.4. Рольова гра "Чи повинні країни, що розвиваються, брати участь у вільній торгівлі?"
<i>Тема 12.</i> Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	12.1. Семінар-дискусія на тему "Чому нова економічна політика прийшла на зміну політиці "воєнного комунізму"? 12.2. Робота в малих групах при обговоренні внеску українських економістів в розвиток економічної теорії. 12.3. Проблемна лекція з питання: "Причини виникнення і розвитку прихованої інфляції в Україні в 70 – 80 рр.?"
<i>Тема 13.</i> Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст. – початок XXI ст.)	13.1. Проблемна лекція з питання: "Які кейнсіанські рецепти оздоровлення економіки мали застосування в Україні?". 13.2. Проблемна лекція з питання: "Які монетарні рецепти оздоровлення економіки мали застосування в Україні?". 13.3. Проблемна лекція з питання "Можливості створення в Україні моделі "соціального ринкового господарства". 13.4 Презентації на тему "Шляхи реформування економіки України на сучасному етапі"

9. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 10.1 і 10.4) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється впродовж семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться з урахуванням поточного

контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекції;
- активна участь в обговоренні питань теми;
- економічний диктант;
- експрес-опитування;
- тести.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. **Семестрові екзамени** – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального та комплексного

розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. При оцінюванні індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Поточний тестовий контроль проводиться декілька разів за семестр. Тест включає запитання одиничного вибору щодо перевірки знань основних категорій навчальної дисципліни.

Колоквіум проводиться один раз за семестр для напрямів підготовки 6.030501 "Економічна теорія", 6.030502 "Економична кібернетика", 6.030503 "Міжнародна економіка", 6030506 "Прикладна статистика" і 2 рази за семестр для напрямів підготовки 6030504 "Економіка підприємства", 6.030505 "Управління праці та економіка праці", 6030508) "Фінанси і кредит" та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем кожного зі змістовних модулів.

Критерії оцінювання студентів за формами та методами навчання з ІЕЕД (в межах 100-бальної накопичувальної системи)

Робота на лекції – 0,25 бали:

0,25 бали ставиться студентам за умови їх присутності на лекції, задовільної поведінки та активної участі в обговоренні питань лекції.

Активна участь в обговоренні питань теми – 2 бали:

2 бали ставиться, коли студент володіє узагальненими знаннями навчального матеріалу в повному обсязі та здатний використовувати для виконання всіх, передбачених навчальною програмою, практичних завдань. Відповідь студента повна, правильна, логічна і містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами економічної інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки, правильно та усвідомлено застосовує всі види довідкової економічної інформації. Практичні завдання виконує правильно, у повному обсязі, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається незначних

неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Виказує пізнавально-творчий інтерес до обраної спеціальності.

1,5 бали ставиться, коли студент самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових (стандартних) ситуаціях. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію, встановлює її зв'язок з обраною професією та робить висновки. Відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом з консультативною допомогою викладача, усвідомлено користується довідковою економічною інформацією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.

1 бал ставиться, коли студент без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З окремими помилками дає визначення основних понять, категорій, законів. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок.

0,5 бали ставиться, коли студент на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал та виконує практичні завдання з допомогою викладача. Стикається зі значними труднощами при аналізі та порівнянні економічних явищ та процесів. При відповіді та виконанні практичних завдань допускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може.

Усна доповідь – 2 бали:

2 бали ставиться студентам, які показали глибоке знання проблем, пов'язаних з темою дослідження, вільне володіння матеріалом та вміння обробляти і аналізувати його, пов'язувати теоретичні аспекти дослідження з проблемами розвитку України.

1 бал ставиться, коли основні теоретичні питання студентом висвітлено поверхово, теоретичні положення дуже слабо підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; використано мало джерел економічної літератури, як монографій, так і періодичних видань; студент не може пов'язати теоретичний матеріал з проблемами розвитку країни.

Економічний диктант – 2 бали:

2 бали ставиться, коли студентом усі поняття та категорії визначені вірно, матеріал викладений в повній мірі;

1 бал ставиться, коли студентом усі поняття та категорії визначені поверхово.

Експрес-опитування та тестування – 2 бали:

2 бали – 90 – 100 % правильних відповідей;

1,5 бали – 70 – 89 % правильних відповідей;

1 бал – 50 – 60 % правильних відповідей;

0,5 бали – 20 – 49 % правильних відповідей.

Критерії оцінки ІНДЗ

5 балів ставиться студентам, які показали глибоке знання проблем, пов'язаних з темою дослідження, вільне володіння матеріалом та вміння обробляти і аналізувати його, пов'язувати теоретичні аспекти дослідження з проблемами розвитку України. В процесі захисту роботи студент повинен продемонструвати вміння узагальнювати матеріал, показати самостійність зроблених в роботі як теоретичних, так і практичних висновків. Обов'язковим є оформлення ІНДЗ згідно вказаним вимогам.

4 бали ставиться студентам, у роботі яких розкрито основні положення теми, але деякі питання розкрито неповно, або наявні деякі неточності у викладанні матеріалу або оформленні роботи; якщо в процесі захисту студент допускає деякі помилки, якщо студентом було усунено не всі зауваження, які було зроблено науковим керівником; якщо теоретичні поняття недостатньо підкріплено статистичними даними.

3 бали ставиться студентам, у роботі яких розкрито основні положення теми, але деякі питання розкрито неповно, або наявні певні неточності у викладанні матеріалу або оформленні роботи; якщо повністю відсутня творчість та самостійність у дослідженні; якщо в процесі захисту студент допускає деякі помилки; якщо студентом була усунена значна частина зауважень, які були зроблені науковим керівником; якщо теоретичні поняття недостатньо підкріплено статистичними даними.

2 бали ставиться студентам у тих випадках, коли основні теоретичні питання висвітлено поверхово, теоретичні положення дуже слабо підкріплені статистичним матеріалом; немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; використано мало джерел

економічної літератури (як монографій, так і періодичних видань); студент не може пов'язати теоретичний матеріал з проблемами розвитку країни; не враховані зауваження наукового керівника. При захисті студент робить значні помилки, недостатньо вільно володіє матеріалом.

1 бал ставиться студентам, які недоопрацювали ІНДЗ згідно зауважень керівника, а в процесі захисту не в змозі розкрити основні результати дослідження, не володіють матеріалом, який приведено в ІНДЗ.

Критерії оцінювання есе – 5 балів:

5 балів ставиться студентам, які показали глибоке знання проблем, пов'язаних з темою дослідження, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, обробляти, аналізувати фактичний матеріал, пов'язувати теоретичний матеріал з проблемами розвитку України.

4 бали ставиться тоді, коли в роботі розкрито основні положення теми, але деякі питання розкрито неповно, або наявні деякі неточності у викладенні матеріалу чи оформленні роботи.

3 бали ставиться тоді, коли в роботі наявні певні неточності у викладанні матеріалу чи оформленні роботи; якщо повністю відсутня творчість та самостійність у дослідженні; якщо в процесі захисту студент допускає деякі помилки; якщо теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.

2 бали ставиться, коли основні теоретичні питання висвітлено поверхово, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; недостатньо використано джерела економічної літератури; робота оформлена з порушенням вимог.

1 бал ставиться, коли основні теоретичні питання висвітлено поверхово, теоретичні положення дуже слабо підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; при захисті студент слабо володіє матеріалом роботи; оформлення роботи не відповідає вимогам.

Критерії оцінювання підсумкових колоквіумів

При проведенні підсумкових колоквіумів визначається рівень знань студентів з теоретичних та практичних питань навчальної дисципліни. Колоквіум включає одне теоретичне питання та тестові завдання. Формат тестів: завдання типу "один з чотирьох, які оцінюються у такий спосіб:

2 бали – 90 – 100 % правильних відповідей;

1,5 бали – 70 – 89 % правильних відповідей;

1 бал – 50 – 60 % правильних відповідей;

0,5 бали – 20 – 49 % правильних відповідей.

Критерії оцінювання теоретичного питання підсумкових колоквиумів наведені в таблиці 9.1.

Таблиця 9.1

**Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання
підсумкового колоквиуму**

Бали	Теоретичні питання
5	Повне розкриття питання; логічність, послідовність висвітлення матеріалу; повнота, вірність визначень основних понять, категорій та законів; застосування при відповіді не тільки того матеріалу, який надавався на лекціях, але й додаткової літератури; наявність аргументованих висновків; висвітлення точок зору на проблему, яка розглядається
4	Розкриття питання в межах програми; логічність, послідовність викладення матеріалу; повнота, вірність визначень основних понять, категорій та законів; застосування при відповіді тільки того матеріалу, який надавався на лекціях; наявність аргументованих висновків; висвітлення точок зору на проблему різних шкіл, частковий зв'язок з проблемами розвитку країни
3	Розкриття питання в межах програми; застосування при відповіді тільки лекційного матеріалу; відсутність висновків; можливі помилки у визначеннях понять, теорій або хронологічних даних тощо
2	Питання розкрито неповністю, значні труднощі у викладанні матеріалу, допущені суттєві помилки, які впливають на зміст відповіді
1	Питання не розкрито, значні труднощі у викладанні матеріалу на елементарному рівні

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів спеціальностей 6030501 "Економічна теорія", 6030502 "Економічна кібернетика", 6030503 "Міжнародна економіка", 6030506 "Прикладна статистика" здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1). В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних завдань (одного стереотипного завдання,

трьох діагностичних та одного евристичного завдання), які дозволяють продіагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни. Усі завдання оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

В межах володіння відповідними компетентностями кожне завдання оцінюється певною сумою балів, відповідно до рівня їх складності, максимальна кількість яких складає 40 балів (табл. 9.2).

Загальна оцінка результативності навчальної діяльності студентів при вивченні дисципліни дається за формулою:

$$O = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m K_{ij} \sum_{t=1}^n P + \sum_{z=1}^5 \sum_{e=1}^s B, \quad (1)$$

де O – загальна оцінка результативності навчальної діяльності студентів при вивченні дисципліни, балів;

i – номер теми, за якою здійснюється поточний контроль;

j – форма поточного контролю за i -тою темою;

n – кількість тем, передбачених робочою програмою дисципліни;

m – кількість форм поточного контролю за i -тою темою;

K – кількість балів, отриманих за j -тою формою поточного контролю за i -тою темою;

t – пропущені студентом заняття (без поважної причини), в ході яких студент не брав участь у формах поточного контролю;

P – кількість штрафних балів, які студент отримує через неучасть у формах поточного контролю ($P=1$);

z – завдання екзаменаційного білету (кількість завдань – 5);

e – вимоги до оцінки якості виконання екзаменаційних завдань;

s – кількість вимог до оцінки якості виконання екзаменаційних завдань;

B – кількість балів, отриманих за e -тою вимог до оцінки якості виконання екзаменаційних завдань за z -тим завданням.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий

термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: *"60 і більше балів – зараховано"*, *"59 і менше – не зараховано"* та заноситься у залікову *"Відомість обліку успішності"* навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: *"зараховано"* – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо *"не зараховано"*, тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни впродовж наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"

Напрямок підготовки: "Економіка підприємства". Семестр IV
Навчальна дисципліна "Історія економіки та економічної думки"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1. (діагностичне) Установіть відповідність:

1) Бенефіцій	а) вільно відчужувана індивідуально-сімейна земельна власність
2) Прекарій	б) спадкове земельне володіння
3) Алод	в) земельне володіння пожиттєвого користування за умови несення військової служби

Завдання 2. (діагностичне) Дайте коротку відповідь:

- 1) Яка країна є класичною країною первісного накопичення капіталу?
- 2) Яку грошову одиницю було введено в Україні 1922 – 1924 рр.?
- 3) Як називалася економічна політика, що проводилася в Україні у 1919 – 1921 рр. і передбачала ліквідацію товарно-грошових відносин та впровадження централізованого розподілу товарів?

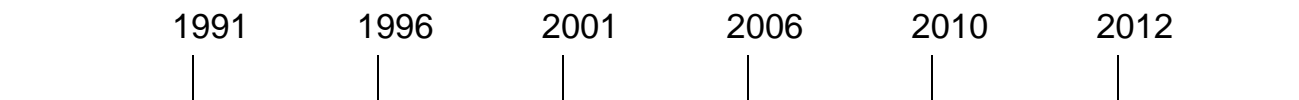
Завдання 3. (стереотипне) Дайте визначення:

- 1) Монополія;
- 2) Тетчерізм;
- 3) Синдикат;

Завдання 4. (діагностичне) Проаналізуйте план Дауеса, враховуючи наступні критерії:

Критерії	План Дауеса
Коли був розроблений та на який час розрахований	
Яку мету переслідував	
Які країни приймали участь в реалізації	
Які наслідки мав для Німеччини та світу	

Завдання 5. (евристичне) Охарактеризуйте місце України в світовому господарстві та стан її економіки на початку 90-х років XX ст. Коли була введена в обіг гривня? Визначте особливості трансформації економіки України у 90-х рр. XX ст.

Затверджено на засіданні

кафедри політичної економії ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол №__ від "__" _____ 20__ р.

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____.

(підпис)

(підпис)

Таблиця 9.2

**Система підсумкового контролю результативності навчальної діяльності студентів (екзамен)
при вивченні дисципліни "Історія економіки та економічної думки"**

№ завдання	Зміст компетентностей, які оцінюються	Вимоги до оцінки	Кількість балів (максимальна)
1	2	3	4
1	Знання основних етапів суспільно-історичного розвитку і відповідних напрямків світової економічної думки; вміння логічно та коректно використовувати їх у розв'язанні не тільки типових, але й проблемних ситуацій	вірність визначень (1,5 бали – за кожне визначення)	4,5
		охайність виконання завдання	0,5
		УСЬОГО	5
2	Знання загальних соціально-економічних характеристик окремих періодів розвитку світового господарства; вміння визначати сутність та умови виникнення конкретних економічних шкіл і наукових напрямків	вірність відповідей (2,5 бали – за кожне визначення)	7,5
		охайність виконання завдання	0,5
		УСЬОГО	8
3	Знання основних історико-економічних категорій; вміння правильно визначати термін видання наукової праці або часу здійснення економічного явища чи події	вірність визначень основних понять, категорій та законів (1,5 бали – за кожне визначення)	4,5
		повнота викладу матеріалу	2,0
		охайність виконання завдання	0,5
		УСЬОГО	7,0
4	Знання закономірностей розвитку світової та української економічної думки і тенденцій економічного розвитку провідних країн світу і України в конкретно-історичні періоди; вміння визначати особливості економічного розвитку і економічної думки на різних ступенях суспільного розвитку	обґрунтованість висновків, що передбачають визначення не тільки основних результатів будь-яких явищ та процесів, але й причин, що їх викликали	2,5
		застосування при відповіді додаткової наукової та учбової літератури	2,5
		повнота викладу матеріалу	2,0
		вірність визначень основних понять, категорій та законів	1,5
		охайність виконання завдання	0,5
		УСЬОГО	9

Закінчення табл. 9.2

1	2	3	4
5	Знання тенденцій, інструментів та ефективності економічної політики провідних країн світу і України у різні історичні періоди та їх ефективності; вміння давати науково обґрунтовані оцінки досягненням світової економічної науки та практики	повнота викладу матеріалу	2,5
		застосування при відповіді додаткової наукової та учбової літератури	2,0
		обґрунтованість висновків, що передбачають визначення не тільки основних результатів будь-яких явищ та процесів, але й причин, що їх викликали	2,0
		вірність визначень основних понять, категорій та законів	1,5
		логічність та послідовність викладу матеріалу	1,5
		точне визначення дати (0,5 бали – якщо визначено тільки період)	1,0
		охайність виконання завдання	0,5
		УСЬОГО	11
УСЬОГО			40

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 10.1 і 10.4.

Розподіл балів у межах тем змістових модулів для спеціальностей для спеціальностей 6.030501 "Економічна теорія", 6.030502 "Економічна кібернетика", 6.030503 "Міжнародна економіка", 6.030506 "Прикладна статистика" наведено в табл. 10.2.

Таблиця 10.2

Розподіл балів за темами для спеціальностей

Поточне тестування та самостійна робота													Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							60
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	
0,25		3,25	3,25	4,25	2,25	5,5	3,25	7,5	4,5	2,25	9,5	12	
Колоквіум						Колоквіум							
7													

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент напрямів підготовки 6.030501 "Економічна теорія", 6.030502 "Економічна кібернетика", 6.030503 "Міжнародна економіка", 6.030506 "Прикладна статистика" впродовж тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.3.

**Система оцінювання рівня сформованості компетентності
напрямів підготовки 6.030501 "Економічна теорія",
6.030502 "Економічна кібернетика",
6.030503 "Міжнародна економіка", 6.030506 "Прикладна статистика"**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1. Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії						17,5	
Здатність застосовувати загальнонаукові тт. специфічні методи дослідження ІЕЕД та аналізувати досягнення світової економічної думки	1	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Предмет і метод ІЕЕД ТЕМА 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування теоретико-методичних основ пізнання історії економіки та економічної думки (ІЕЕД); виявлення взаємозв'язку між ІЕЕД і іншими дисциплінами; виявлення особливостей основних етапів еволюції первісного суспільства; розуміння причин розпаду первісної доби		
		СРС	14	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння методологічних підходів та критеріїв до періодизації ІЕЕД; розуміння актуальності і ролі ІЕЕД у підготовці сучасних фахівців, опанування основних рис господарського розвитку первісної доби; вивчення господарського розвитку первісної доби на території України		

1	2	3	4		5	6	
Здатність аналізувати фазу еволюції та варіації розвитку рабовласницького господарства; виявляти причини занепаду та загибелі рабовласницької системи; давати порівняльний аналіз економічних поглядів представників економічної думки Стародавнього Сходу і Античного світу	2	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей господарства країн Стародавнього Сходу та античних країн; засвоєння економічних поглядів представників рабовласницьких держав Азії та економічної думки мислителів країн античного світу	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Тести з поточної теми	2
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння основних закономірностей розвитку господарства і економічної думки в період рабовласництва		
Здатність проводити порівняльний аналіз раннього та пізнього канонізму; давати науково-обґрунтовану оцінку основних етапів розвитку феодального господарства у країнах Західної Європи; виявляти причини розпаду феодальної системи	3	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування основних рис та періодизації феодального господарства в країнах Західної Європи; розгляд цехового ладу середньовічного ремесла та виявлення характеру європейської торгівлі	Експрес-опитування	1

Продовження табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
<p>Силити аспіранти умовити та наслідки промислової революції; аргументовано роботи висновки щодо значення промислового перевороту у подальшому розвитку Західної Європи та США; робити порівняльний аналіз економічних поглядів представників класичної школи політичної економії, визначаючи їх позитивні та негативні особливості</p>	4	СРС	8	Підготов ка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо основних закономірностей розвитку господарства та економічної думки епохи феодалізму	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
			Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	Робота на лекції
		СРС		2	Практич не заняття	Розгляд основних етапів розвитку меркантилізму; опанування процесу первісного накопичення капіталу в Англії; виявлення особливостей становлення та розвитку мануфактур у країнах Європи	Економічний диктант
			Ауд.	СРС	8	Підготов ка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування передумов ринкової економіки в країнах Західної Європи
4	Лекція	ТЕМА 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)			Робота на лекції	0,5	
	6	Ауд.	4	Практич не заняття	Опанування особливостей та соціально-економічних наслідків процесу індустріалізації у провідних країнах світу; розгляд основних теоретичних розробок представників класичної школи політичної економії	Активна участь в обговоренні питань теми	2

1	2	3		4		5	6
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період становлення національних держав; виявлення характерних рис етапів розвитку класичної школи політичної економії	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
Змістовий модуль 2. Розвиток ринкової економіки та економічної науки у ХХ – на початку ХХІ ст.							42,5
Здатність аналізувати особливості другої НТР; виявляти структурні зміни в економіках провідних країн світу останньої третини ХІХ – на початку ХХ ст. та економічні причини Першої світової війни; розуміти основні напрямки розвитку економічної думки у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	7, 8	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування передумов та наслідків НТР кінця ХІХ ст. – початку ХХ ст.; виявлення специфіки монополістичного капіталізму в провідних країнах світу; розгляд особливостей розвитку західно-європейської економічної думки у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
		Експрес-опитування				2	
		Тести з поточної теми	2				
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період монополістичної конкуренції та західноєвропейської економічної думки у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2

1	2	3	4		5	6	
Здатність аналізувати причини та наслідки промислового перевороту у Східній Україні; робити порівняльний аналіз соціально-економічних реформ у Східній та Західній Україні	9	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей аграрної реформи середини XIX ст.; розгляд соціально-економічного розвитку України на рубежі XIX – XX ст.; засвоєння особливостей проведення Столипінської аграрної реформи в Україні		
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо розвитку ринкового господарства та основних напрямків економічної думки в Україні у XIX – початку XX ст.		
Здатність аналізувати тенденції та рівень економічного розвитку країн Європейської цивілізації та робити порівняльний аналіз шляхів виходу зі світової економічної кризи провідних країн світу; давати науково обґрунтовані оцінки досягненням економічної думки	10, 11	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування економічних наслідків Першої світової війни та розгляд їх впливу на економіки індустріально розвинутих країн Заходу; засвоєння економічної програми Дж. М. Кейнса та економічних поглядів представників інституціоналізму	Активна участь в обговоренні питань теми	4
		Економічний диктант				1	

1	2	3		4	5	6	
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей господарства та економічної думки в період державного монополістичного розвитку країн Західної Європи та США	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
Здатність робити порівняльний аналіз розвинутих країн Європи та коментувати соціально-економічні процеси, що відбуваються у світовій економіці; давати науково обґрунтовані оцінки економічним процесам, що відбуваються у країнах, що розвиваються	12, 13	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування економічних наслідків Другої світової війни; розгляд особливостей впровадження плану Маршала для відбудови європейських країн; засвоєння причин, сутності та наслідків світових інтеграційних процесів	Активна участь в обговоренні питань теми	2
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку національних економік країн Західної Європи та США в системі світового господарства під впливом третьої НТР	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
		Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	Робота на лекції	0,25
2	Практичне заняття		Опанування основних тенденцій розвитку світової економіки в кінці XX - початку XXI ст.; розгляд змісту особливостей протікання інформаційно-технологічної революції та еволюції ринкових економічних теорій на сучасному етапі	Активна участь в обговоренні питань теми	2		
визначати і аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку в період кінця XX	14						

		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку світового господарства та основних напрямків економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції		
--	--	-----	---	-----------------------------	---	--	--

Закінчення табл. 10.1

1	2	3		4		5	6
Здатність аналізувати тенденції та рівень розвитку України в умовах радянської економічної системи; давати обґрунтовані оцінки економічним процесам, що відбувалися у цей період	15, 16	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	Робота на лекції	0,5
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей проведення політики "воєнного комунізму" та НЕПу в Україні; розгляд господарської реформи 1965 р. в Україні; засвоєння основних напрямків розвитку господарства України в другій половині ХХ ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей економічного розвитку України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
						ІНДЗ	5
Вміти визначати та аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку України у 90-ті рр. ХХ ст. – на початку ХХІ ст.	17	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ)	Робота на лекції	-
		СРС	2	Практичне заняття	Опанування особливостей розвитку економіки України в 90-ті рр. ХХ ст.; розгляд реалій та перспектив розвитку України на початку ХХ ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Колоквіум.	10
		Ауд.	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування засад ринкового господарства в Україні		
ВСЬОГО 180 годин				Загальна максимальна кількість балів по дисципліні			

	60	з них поточний контроль	100
--	----	-------------------------	-----

Таблиця 10.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модуля		Робота на лекції	Активна участь в обговоренні питань теми	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	Економічний диктант	Експрес-опитування	Тести з поточної теми	ІНДЗ	Колоквіуми	Σ	
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	0,25							3,25	
	Тема 2										
	Тема 3	2 тиждень	0,25	2				2			3,25
	Тема 4	3 тиждень	0,25		2		2				3,25
	Тема 5	4 тиждень	0,25	2		2					3,25
	Тема 6	5 тиждень	0,25		2						2,25
6 тиждень		0,25	2							2,25	
Тема 7	7 тиждень	0,25		2						2,25	
	8 тиждень	0,25	2			2	2			3,25	
Тема 8	9 тиждень	0,25		2						3,25	
Тема 9	10 тиждень	0,25	2		2					3,25	
	11 тиждень	0,25		2						2,25	
Тема 10	12 тиждень	0,25	2							2,25	
	13 тиждень	0,25		2						2,25	
Тема 11	14 тиждень	0,25	2							2,25	
Тема 12	15 тиждень	0,25		2						2,25	
Тема 13	16 тиждень	0,25	2					5		7,25	
	17 тиждень			2					7	12	
Σ		4	16	16	4	4	4	5	7	60	

Розподіл балів у межах тем змістових модулів для напрямів підготовки 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030505 "Управління праці та економіка праці", 6.030508 "Фінанси і кредит" наведено в табл. 10.4.

Таблиця 10.4

Розподіл балів за темами для спеціальностей

Поточне тестування та самостійна робота												Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		T13
0,5		5,5	5,5	3,5	15,5	7	5,5	10,5	9,0	3,5	15,0		20,0
Колоквіум						Колоквіум							
18						18							

Примітка. T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Таблиця 10.5

**Система оцінювання рівня сформованості компетентності для напрямів підготовки
6.030504 "Економіка підприємства", 6.030505 "Управління праці та економіка праці",
6.030508 "Фінанси і кредит"**

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання		Рівень сформованості компетентностей		
					Форми контролю	Макс. бал	
1	2	3	4		5	6	
Змістовий модуль 1. Становлення ринкової економіки та ринкової економічної теорії						17,5	
Здатність застосовувати загальнонаукові тт. специфічні методи дослідження ІЕЕД та аналізувати досягнення світової економічної думки	1	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 1. Предмет і метод ІЕЕД ТЕМА 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування теоретико-методичних основ пізнання історії економіки та економічної думки (ІЕЕД); виявлення взаємозв'язку між ІЕЕД і іншими дисциплінами; виявлення особливостей основних етапів еволюції первісного суспільства; розуміння причин розпаду первісної доби		
		СРС	14	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння методологічних підходів та критеріїв до періодизації ІЕЕД; розуміння актуальності і ролі ІЕЕД у підготовці сучасних фахівців , опанування основних рис господарського розвитку первісної доби; вивчення господарського розвитку первісної доби на території України		

Продовження табл. 10.5

1	2	3	4		5	6	
Здатність аналізувати фази еволюції та варіації розвитку рабовласницького господарства; Виявляти причини занепаду та загибелі рабовласницької системи; давати порівняльний аналіз економічних поглядів представників економічної думки Стародавнього Сходу і Античного світу	2	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей господарства країн Стародавнього Сходу та античних країн; засвоєння економічних поглядів представників рабовласницьких держав Азії та економічної думки мислителів країн античного світу	Активна участь в обговоренні питань теми	2
		СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння основних закономірностей розвитку господарства і економічної думки в період рабовласництва	Економічний диктант	2
Здатність проводити порівняльний аналіз раннього та пізнього канонізму; давати науково-обґрунтовану оцінку основних етапів розвитку феодального господарства у країнах Західної Європи; виявляти причини розпаду феодальної системи	3	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування основних рис та періодизації феодального господарства в країнах Західної Європи; розгляд цехового ладу середньовічного ремесла та виявлення характеру європейської торгівлі	Тести з поточної теми	2

1	2	3		4	5	6	
		CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо основних закономірностей розвитку господарства та економічної думки епохи феодалізму	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
Здатність давати науково-обґрунтовану оцінку раннього та пізнього меркантилізму; аргументовано робити висновки щодо економічних процесів у країнах Європи; розуміти загальні тенденції ринкових відносин країн європейської цивілізації	4	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Розгляд основних етапів розвитку меркантилізму; опанування процесу первісного накопичення капіталу в Англії; виявлення особливостей становлення та розвитку мануфактур у країнах Європи	Активна участь в обговоренні	2
		CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування передумов ринкової економіки в країнах Західної Європи	Тести з поточної теми	2
Вміти аналізувати умови на та наслідки промислової революції; аргументовано робити висновки щодо значення промислового перевороту у подальшому розвитку Західної Європи та США; робити порівняльний аналіз економічних поглядів представників класичної школи політичної економії, визначаючи їх позитивні та негативні сторони	5, 6	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування особливостей та соціально-економічних наслідків процесу індустріалізації у провідних країнах світу; розгляд основних теоретичних розробок представників класичної школи політичної економії	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Підсумкова контрольна робота №1 за темами 1 – 6	18

1	2	3	4	5	6		
	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період становлення національних держав; виявлення характерних рис етапів розвитку класичної школи політичної економії			
Змістовий модуль 2. Розвиток ринкової економіки та економічної науки у XX–на початку XXI ст.							
Здатність аналізувати особливості другої НТР; виявляти структурні зміни в економіках провідних країн світу останньої третини XIX – на початку XX ст. та економічні причини Першої світової війни; розуміти основні напрямки розвитку економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	7, 8	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування передумов та наслідків НТР кінця XIX ст. – початку XX ст.; виявлення специфіки монополістичного капіталізму в провідних країнах світу; розгляд особливостей розвитку західно-європейської економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
	CPC	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку ринкового господарства в період монополістичної конкуренції та західноєвропейської економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2	

1	2		3		4	5	6
Здатність аналізувати причини та наслідки промислового перевороту у Східній Україні; роботи порівняльний аналіз соціально-економічних реформ у Східній та Західній Україні	9	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)	Робота на лекції	0,25
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей аграрної реформи середини XIX ст.; розгляд соціально-економічного розвитку України на рубежі XIX – XX ст.; засвоєння особливостей проведення Столипінської аграрної реформи в Україні	Експрес-опитування	2
		СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; закріплення знань щодо розвитку ринкового господарства та основних напрямків економічної думки в Україні у XIX – початку XX ст.	Тести з поточної теми	2
Здатність аналізувати тенденції та рівень економічного розвитку країн Європейської цивілізації та роботи порівняльний аналіз шляхів виходу зі світової економічної кризи провідних країн світу; давати науково обґрунтовані оцінки досягненням економічної думки	10, 11	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування економічних наслідків Першої світової війни та розгляд їх впливу на економіки індустріально розвинутих країн Заходу; засвоєння економічної програми Дж. М. Кейнса та економічних поглядів представників інституціоналізму	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Економічний диктант	2

Продовження табл. 10.5

1	2	3		4	5	6	
		CPC	8	Підготівка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей господарства та економічної думки в період державного монополістичного розвитку країн Західної Європи та США	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
Здатність робити порівняльний аналіз розвинутих країн Європи та коментувати соціально-економічні процеси, що відбуваються у світовій економіці; давати науково обґрунтовані оцінки економічним процесам, що відбувалися у країнах, що розвиваються	12, 13	Ауд.	4	Лекція	ТЕМА 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	Робота на лекції	0,5
			4	Практичне заняття	Опанування економічних наслідків Другої світової війни; розгляд особливостей впровадження плану Маршала для відбудови європейських країн; засвоєння причин, сутності та наслідків світових інтеграційних процесів	Активна участь в обговоренні питань теми Експрес-опитування	2 2
		CPC	8	Підготівка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку національних економік країн Західної Європи та США в системі світового господарства під впливом третьої НТР	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2
	14	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	Робота на лекції	0,25
2			Практичне заняття	Опанування основних тенденцій розвитку світової економіки в кінці XX - початку XXI ст.; розгляд змісту особливостей протікання інформаційно-технологічної революції та еволюції ринкових економічних теорій на сучасному етапі.	Активна участь в обговоренні питань теми Тести з поточної теми	2 2	
		CPC	8	Підготівка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей розвитку світового господарства та основних напрямків економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції		

Закінчення табл. 10.5

1	2	3	4	5	6		
Здатність аналізувати тенденції та рівень розвитку України в умовах радянської економічної системи; давати обґрунтовані оцінки економічним процесам, що відбувалися у цей період	15, 16	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	Робота на лекції	0,5
			2	Практичне заняття	Опанування особливостей проведення політики "воєнного комунізму" та НЕПу в Україні; розгляд господарської реформи 1965 р. в Україні; засвоєння основних напрямків розвитку господарства України в другій половині ХХ ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Тести з поточної теми	2
	СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей економічного розвитку України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2	
					ІНДЗ	5	
	Вміти визначати та аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку України у 90-ті рр. ХХ ст. – на початку ХХІ ст.	17	Ауд.	2	Лекція	ТЕМА 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки ХХ)	Робота на лекції
СРС			2	Практичне заняття	Опанування особливостей розвитку економіки України в 90-ті рр. ХХ ст.; розгляд реалій та перспектив розвитку України на початку ХХ ст.	Активна участь в обговоренні питань теми	2
						Колоквіум.	18
Ауд.		8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за заданою тематикою; засвоєння особливостей формування засад ринкового господарства в Україні	Перевірка домашніх завдань (усна доповідь)	2	
ВСЬОГО 180 годин		Загальна максимальна кількість балів по дисципліні з них поточний контроль				100 60	

Максимальну кількість балів, яку може студент напрямів підготовки 6.030504 "Економіка підприємства", 6.030505 "Управління праці та економіка праці", 6.030508(22) "Фінанси і кредит", 6030508(25) "Банківська справа", 6030508(28) "Оподаткування" накопити впродовж тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 10.6.

Таблиця 10.6

Розподіл балів за тижнями

Теми змістовного модуля		Робота на лекції	Активна участь в обговоренні питань теми	Перевірка домашніх завдань (усна Доповідь)	Економічний диктант	Експрес-опитування	Тести з поточної теми	Есе	ІНДЗ	Колоквіуми	Σ	
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	0,25								5,25	
	Тема 2											
	Тема 3	2 тиждень	0,25	2		2					5,25	
	Тема 4	3 тиждень	0,25		2		2				5,25	
	Тема 5	4 тиждень	0,25	2			2				5,25	
	Тема 6	5 тиждень	0,25		2							4,25
6 тиждень		0,25	2						18		13,25	
ЗМ 2	Тема 7	7 тиждень	0,25		2						5,25	
		8 тиждень	0,25	2			2				3,25	
	Тема 8	9 тиждень	0,25		2		2				5,25	
	Тема 9	10 тиждень	0,25	2							5,25	
		11 тиждень	0,25		2	2					3,25	
	Тема 10	12 тиждень	0,25	2							4,25	
		13 тиждень	0,25		2		2				3,25	
	Тема 11	14 тиждень	0,25	2			2				5,25	
	Тема 12	15 тиждень	0,25		2						4,25	
	Тема 13	16 тиждень	0,25	2				2	5	5		8,25
17 тиждень				2						18	14	
Σ			4	16	16	4	4	10	5	5	36	100

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 10.7).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

11. Рекомендована література**11.1. Основна**

1. Агапова И. И. История экономических учений : учебное пособие / И. И. Агапова. – М. : Экономист, 2007. – 285 с.
2. Бартенев С. А. Экономические теории и школы (история и современность) : курс лекций / С. А. Бартенев. – М. : БЕК, 1996. – 352 с.
3. [Богиня Д. П.](#) Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / Д. П. Богиня, Н. М. Краус, О. В. Манжура. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 428 с.
4. Економічна історія : навчальний посібник / Т. В. Ус, Т. Є. Калашник, І. Ф. Лісна та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 244 с.
5. Економічна історія України : історико-економічні дослідження : в 2 томах / В. М. Литвин. – К., 2011. Том 1. – 695 с. Том 2. – 607 с.
6. История экономики и экономической мысли : учебное пособие / под ред. В. М. Филатова. – Х. : Издательство ИНЖЕК, 2011. – 305 с.
7. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку ХХ ст. : навчальний посібник / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, В. В. Кириленко та ін. – К. : Знання, 2011. – 566 с.
8. Історія економіки та економічної думки: ХХ – початок ХХІ ст. : навчальний посібник / В. В. Козюк, Л. А. Родіонова, Т. І. Вергелес та ін. – К. : Знання, 2011. – 582 с.

9. Історія економіки та економічної думки : курс лекцій / Л. В. Лощина, В. Г. Подлесна, І. В. Ткаченко. – Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2009. – 207 с.
10. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / О. Ю. Амосов, В. В. Калюжний, В. Л. Міненко та ін. – Х. : Магістр, 2009. – 408 с.
11. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / Г. М. Грігорян, О. О. Губарєв, Т. Є. Калашник та ін. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 314 с.
12. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н. О. Тимочко. – К., 2010. – 743 с.
13. Історія економічних вчень : конспект лекцій / Г. М. Грігорян, М. А. Сіроштан, Л. О. Українська. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2003. – 252 с.
14. Історія економічних вчень : навчальний посібник / І. І. Архієреєв, В. М. Двірських, Н. В. Шibaєва. – Х. : НТУ "ХПІ", 2004. – 216 с.
15. Історія економічних вчень : навчальний посібник / В. В. Кириленко, О. М. Стрішенець, М. М. Фаріон та ін. – Тернопіль : Економічна думка, 2008. – 525 с.
16. Історія економічних вчень (Сучасна економічна думка) : навчальний посібник / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко, В. М. Тимочко та ін. – Львів : Новий Світ-2000, 2005. – 480 с.
17. Історія України з найдавніших часів до початку ХХ ст. : навчальний посібник / Г. Д. Гончарук. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 528 с.
18. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К. : Знання, 2008. – 647 с.
19. [Козлова А. І.](#) Економічна історія : навчальний посібник / А. І. Козлова. – К. : Персонал, 2009. – 342 с.
20. Конотопов М. В. История экономики зарубежных стран : учебник для вузов / М. В. Конотопов, С. И. Сметанин. – М. : Памотип, 2002. – 264 с.
21. Кузьменко Ю. В. Словник-довідник історико-економічних термінів / Ю. В. Кузьменко, О. М. Федорчук. – К. : Айлант, 2008. – 83 с.
22. Лазарович М. В. Економічна історія : навчальний посібник / М. В. Лазарович. – К. : Знання, 2008. – 431 с.

23. [Лановик Б. Д.](#) Економічна історія України і світу : підручник / Б. Д. Лановик, З. М. Матисякевич, Р. М. Матейко. – К. : Вікар, 2002. – 477 с.
24. Леоненко, П. М. Історія економічних учень : підручник / П. М. Леоненко, П. І. Юхименко. – К. : Знання, 2008. – 639 с.
25. [Овечкіна О. А.](#) Історія економіки та економічної думки : навчальний посібник / О. А. Овечкіна, І. М. Бугайова, К. В. Іванова. – Луганськ, 2009. – 344 с.
26. [Проскурин П. В.](#) История экономики и экономических учений. Экономическая история индустриальной цивилизации : учебное пособие / П. В. Проскурин. – К. : Интерпресс ЛТД, 2008. – 437 с.
27. Тимошина Т. М. Экономическая история зарубежных стран : учебное пособие / под ред. проф. М. Н. Чепурина. – М. : Юстицинформ, 2002. – 496 с.
28. Титова Е. В. История экономических учений : учебник / Е. В. Титова. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 320 с.
29. [Юхименко П. І.](#) Історія економіки та економічної думки : підручник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання, 2011. – 646 с.
30. [Юхименко П. І.](#) Економічна історія : підручник / П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання-Прес, 2008. – 567 с.
31. Ядгаров Я. С. История экономических учений : учебник / Я. С. Ядгаров. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 320 с.

11.2. Додаткова

32. Аристотель. Сочинения: в 4-х томах / Аристотель. – М. : Прогресс, 1985. – 830 с.
33. Беренда С. В. Еволюція економічної інтеграції в країнах Європи : монографія / С. В. Беренда. – Х. : ХНУ ім. В. Каразіна, 2010. – 167 с.
34. Бойко А. Р. Історія України : навчальний посібник / А. Р. Бойко. – К. : АкадемВидав, 2010. – 687 с.
35. Воробйова Л. Ю. Формування наукових шкіл. Українська школа фізичної економії / Л. Ю. Воробйова // Економіка України. – 2008. – № 4. – С. 66–67.
36. Геец В. М. Проблемность структурных трансформаций экономики стран с развивающимися рынками / В. М. Геец // Економіка та прогнозування. – 2009. – № 1. – С. 54–69.

37. Годзина Г. С. Экономическая история : учебник / Г. С. Годзина, Г. П. Воцанова. – М. : ИНФРА-М, 2007. – 254 с.
38. Гарарук Л. В. Біржова торгівля України в період нової економічної політики (1921 – 1929 рр.) : монографія / Л. В. Гарарук, Г. Г. Коцур. – Чернівці : Книги-XXI, 2007. – 198 с.
39. Горкіна Л. П. XX століття в історії української економічної думки: коротка ретроспектива : монографія / Л. П. Горкіна, М. Г. Чумаченко, О. О. Шубін. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 141 с.
40. Дерев'янкін Т. І. Післяжовтневі експерименти над вітчизняним ринковим господарством (1918 – 1928 рр.) / Т. І. Дерев'янкін // Економіка України. – 2008. – № 12. – С. 64–80.
41. Дерев'янкін Т. І. Відродження і спроби перебудови радянської економіки у післявоєнний період (1946 – 1991 рр.) / Т. І. Дерев'янкін // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 7. – С. 3–14.
42. Дерев'янкін Т. І. Деформации отечественного рыночного хозяйства в период войн и революций (1914 – 1921 гг.) / Т. И. Дерев'янкін // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 6. – С. 34–50.
43. Єдина Європа : перспективи розвитку : монографія / А. Авдющенко, А. Бардась. – Дніпропетровськ : НГУ, 2010. – 253 с.
44. Єфименко Г. Р. Взаємовідносини Кремля та Радянської України: економічний аспект / Г. Р. Єфименко. – К. : Інститут історії, 2008. – 230 с.
45. Задоя А. А. Взаимодействие рыночных и нерыночных аспектов в экономических реформах конца 1940-х – середины 1960-х гг. / А. А. Задоя, С. В. Кузьминов // Академічний огляд. Економіка та підприємництво. – 2010. – № 1. – С. 5–10.
46. Злупко С. М. Економічна історія України / С. М. Злупко. – К. : Знання, 2006. – 367 с.
47. Історія економічних учень : підручник : у 2 частинах / за ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2006. Частина 1. – 582 с.
48. Клинова-Дацюк Г. М. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі : навчальний посібник / Г. М. Клинова-Дацюк. – Рівне : НУВГ, 2012. – 189 с.
49. Ковальчук В. Меркантилісти, або перші паростки економічної науки // В. Ковальчук // Вісник ТНЕУ. Економічні науки. – 2011. – № 1. – С. 61–63.

50. Комар Н. Ю. Напрямки надання міжнародної фінансової та технічної допомоги в рамках плану Маршалла / Н. Ю. Комар // Вісник ТНЕУ. Економічні науки. – 2012. – № 1. – С. 172–181.
51. Коропецький І. С. Українські економісти ХІХ століття та західна наука / І. С. Коропецький. – К. : Либідь, 1993. – 192 с.
52. Кривуц Ю. Н. Первые критики идеологии меркантилизма и пионеры доктрины свободной торговли в Англии / Ю. Н. Кривуц // Вісник Міжнародного Слов'янського університету. – 2011. – Том ХІV. – № 2. – С. 30–35.
53. Кейнс Дж. М. Избранные произведения / Дж. М. Кейнс. – М., 1993.
54. Классики экономической мысли: коллекция важнейших работ выдающихся экономистов ХVІ – ХХ вв. – М. : Директмедиа Паблишинг, 2008. – 1074 с.
55. Колесніченко І. М. Сучасні економічні теорії : конспект лекцій / І. М. Колесніченко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2010. – 163 с.
56. Ключин П. Р. Творческая мысль Ф. Кэнэ в 1736 – 1756 годах в связи с метафизикой "очевидности" и политико-экономической традицией / П. Р. Ключин // Вопросы экономики. – 2008. – № 12. – С. 84–98.
57. Коммонс Дж. Правовые основы капитализма / Дж. Коммонс. – М. : Высшая школа экономики РФ, 2011. – 414 с.
58. Коуз Р. Природа фирмы : истоки / Р. Коуз. – М. : Дело, 2001. – 123 с.
59. Кучин С. П. Розвиток грошової системи в Україні (середина ХІХ – початок ХХ ст.): дослідження теорії і практики в науковій спадщині М. І. Тугана-Барановського / С. П. Кучин. – Х. : Курсор, 2007. – 162 с.
60. Лебедев Э. А. Конфуцианское учение, его место и роль в построении гармоничного общества / Э. А. Лебедев, А. М. Черных // Горизонты образования. – 2010. – № 1 (29). – С. 109–114.
61. Лортикян Э. Л. История экономики и экономической мысли Украины. Эволюция рыночной экономики / Э. Л. Лортикян. – Харьков : Консум, 2004. – 360 с.
62. Лортикян Э. Л. Украинские экономисты первой трети ХХ столетия: очерки истории экономической науки и экономического образования / Э. Л. Лортикян. – Х. : Издательство "Харьков", 1995. – 194 с.

63. Маркс К. Твори : У 50 т. // К. Маркс, Ф. Енгельс. – 2-ге вид. – Том 23. – К. : Державне видавництво політичної літератури УРСР, 1963. – 918 с.
64. Маршалл А. Принципы экономической науки : в 3-х т. / А. Маршалл – М. : Прогресс, 1993.
65. Несененко П. Г. Економічна система А.-Ж. Тюрго як початок становлення наукового стану економічної думки / П. Г. Несененко, О. А. Артеменко // Економічна теорія. – 2010. – № 4. – С. 85–92.
66. Несторенко О. П. Карл Менгер : ученый-теоретик, наставник, фундатор австрийской традиции / О. П. Несторенко // Економічна теорія. – 2012. – № 2. – С. 72–84.
67. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики / Д. Норт. – М. : Начала, 1997. – 188 с.
68. Нуреев Р. М. Исторические судьбы учения Карла Маркса / Р. М. Нуреев // Вопросы экономики. – 2007. – № 9. – С. 87–103.
69. Осадчая И. О. Эволюция кейнсианства в условиях "консервативного сдвига" / И. О. Осадчая // Мировая экономика и международные отношения. – 1990. – № 9.
70. Ойкен В. Основные принципы экономической политики / В. Ойкен. – М. : Прогресс, 1995. – 494 с.
71. Олейник А. Н. Институциональная экономика : учебное пособие / А. Н. Олейник. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 416 с.
72. Пефтиев В. И. Современный взгляд на политэкономия XIX века / В. И. Пефтиев // Вестник Ивановского государственного университета. – 2008. – № 4. – С. 6–16.
73. Попов О. Є. Генезис та еволюція концепції прав власності в контексті розвитку сучасної інституціональної теорії / О. Є. Попов // БизнесИнформ. – 2013. – № 3. – С. 6–11.
74. [Прудон](#) П. Ж. Что такое собственность или Исследование о принципе права и власти / П. Ж. Прудон. – М. : [Республика, 1998. – 407 с.](#)
75. Раба А. Абдуллах. Учение М. И. Туган-Барановского и его значение для преодоления мирового экономического кризиса в Украине / Раба А. Абдуллах // БизнесИнформ. – 2012. – № 2. – С. 29–31.
76. Ріппа М. Б. Еволюція пенсійного забезпечення Німеччини від Бісмарка до Рістера / М. Б. Ріппа, Т. В. Тучак // Фінанси, облік і аудит. – 2009. – № 14. – С. 161–171.

77. Розмаинский И. Ю. Методологические основы теории Кейнса и его "спор о методе" с Тинбергеном / И. Ю. Розмаинский // Вопросы экономики. – 2007. – № 4. – С. 25–36.
78. Рубан А. А. Украина. XX век : тексты лекций / А. А. Рубан, М. П. Савинская. – Гомель : УО "ГГУ им. Ф. Скорины", 2006. – 178 с.
79. Руденко Н. Г. Драматична і трагічна історія голодомору 1932 – 1933 рр. в Україні : монографія / Н. Г. Руденко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. – 91 с.
80. Слабеев И. С. 3 історії первісного нагромадження капіталу на Україні (Чумацький промисел і його роль у соціально-економічному розвитку України XVIII – першої половини XIX ст.) / И. С. Слабеев. – К. : Наукова думка, 1964. – 139 с.
81. Смолій В. А. Селянство в процесі розбудови Української держави в середині XVII ст. (1648 – 1657 рр.) / В. А. Смолій, В. С. Степанков
// Історія українського селянства : Нариси в 2-х томах. — К., 2006. Том 1. – С. 73–132.
82. Сорос Дж. Епоха помилок: мир на порозі глобального кризиса / Дж. Сорос. – М. : Альпіна Бізнес Букс, 2008. – 202 с.
83. Стиглиц Дж. Ю. Альтернативные подходы к макроэкономике: методологические проблемы и некейнсианство / Дж. Ю. Стиглиц // Мировая экономика и международные отношения. – 1997. – № 5 – 7.
84. Толмачева Р. П. Экономическая история : генезис рыночной экономики : учебник / Р. П. Толмачева. – М. : Дашков и Ко, 2009. – 604 с.
85. Ущаповський Ю. В. Ідеї інституціоналізму в економічній думці України XIX – початку XX ст. : монографія / Ю. В. Ущаповський. – К. : КНЕУ, 2012. – 259 с.
86. Фещенко В. М. Монетаризм як теорія грошей та інструмент економічного регулювання / В. М. Фещенко // Фінансовий ринок України. – 2009. – № 9. – С. 3–7.
87. Фридмен М. Количественная теория денег / М. Фридмен. – М., 1996.
88. Хайек Ф. Право, законодательство и свобода : современное понимание либеральных принципов справедливости и политики / Ф. Хайек. – М. : ИРИСЭН, 2006. – 644 с.
89. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход / Э. Хансен. – М., 1959.

90. Харрод Р. К теории экономической динамики / Р. Харрод. – М., 1959.
91. Худокормов А. Г. Экономическая теория: новейшие течения Запада : учебное пособие / А. Г. Худокормов. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 416 с.
92. Чухно А. А. Сучасні економічні теорії : підручник / А. А. Чухно, П. І. Юхименко, П. М. Леоненко. – К. : Знання, 2007. – 514 с.
93. Черкашина Т. С. Досвід українських фермерських господарств середини XVII ст. як складова сучасної агропромислової політики / Т. С. Черкашина // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Образование и наука без границ" (Прага, 7 – 15 грудня 2011 р.). – 2011. – Том 11. – Економічні науки. – Прага : Наука і студія. – С. 62–64.
94. Шаститко А. Е. Новая институциональная экономическая теория / А. Е. Шаститко. – М. : ТЕИС, 2010. – 828 с.
95. Шафранська І. Б. Вплив соціалістичних ідей і марксистського вчення на розвиток економічної думки Західної України в кінці XIX – на початку XX ст. / І. Б. Шафранська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С. 3–9.
96. Шевченко О. О. Історія економіки та економічної думки: сучасні економічні теорії : навчальний посібник / О. О. Шевченко. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 280 с.
97. Эрхард Л. Благосостояние для всех / Л. Эрхард. – М. : Дело, 2001. – 352 с.

11.3. Інформаційні ресурси

98. Законодавчі та нормативні акти України. – Режим доступу : www.uazakon.com.
99. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації. – Режим доступу : www.kharkivoda.gov.ua.
100. Офіційний сайт Кабінету міністрів України. – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.
101. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
102. Хлібова Л. В. Промисловий переворот та особливості становлення індустріального суспільства в Україні / Л. В. Хлібова [Електронний

ресурс]. – Режим доступа : [http:// www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Istoria/21080.doc.htm](http://www.rusnauka.com/13.DNI_2007/Istoria/21080.doc.htm).

Додатки

Додаток А
Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Історія економіки та економічної думки" за Національною рамкою кваліфікацій України

96

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Предмет і метод ІЕЕД					
Здатність застосовувати загальнонаукові та специфічні методи дослідження ІЕЕД та аналізувати досягнення світової економічної думки	Мета, завдання та функції дисципліни. Його взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Предмет і методологія дослідження.	Знання мети, завдань та функцій ІЕЕД, основних підходів до періодизації етапів розвитку суспільства	Аналізувати основні підходів до періодизації етапів розвитку суспільства	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Можливість проводити самостійні наукові дослідження, пов'язані з проблемами економічного розвитку провідних країн світу і України на різних етапах
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій					
Здатність проводити аналіз процесів господарювання первісної доби та виявляти причини та наслідки розпаду первісної господарської системи	Основні риси господарства первісної доби. Господарство первісних племен на території України	Знання основних рис первісного суспільства та основних причин його розпаду	Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку первісної доби	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Подавати результати самостійних наукових досліджень щодо актуальних проблем історії економіки і економічної думки у формі звіту, статті, доповіді

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій					
Здатність аналізувати фази еволюції та варіації розвитку рабовласницького господарства, виявляти причини занепаду та загибелі рабовласницької системи і давати порівняльний аналіз економічних поглядів представників економічної думки Стародавнього Сходу і Античного світу	Особливості рабовласницької системи у країнах Стародавнього Сходу та країнах античного світу. Загальна характеристика економічної думки Стародавнього світу	Знання основних рис рабовласницького суспільства та причин його розпаду. Знання загальної характеристики економічної думки Стародавнього світу	Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку доби рабовласництва; проводити порівняльний аналіз економічних поглядів Античного світу та Стародавнього Сходу, визначаючи їх позитивні та негативні сторони	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Подавати результати самостійних наукових досліджень щодо актуальних проблем історії економіки і економічної думки у формі звіту, статті, доповіді
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період Середньовіччя					
Здатність проводити порівняльний аналіз раннього та пізнього канонізму, давати науково-обґрунтовану оцінку основних етапів розвитку феодального господарства у країнах Західної Європи та виявляти причини розпаду феодальної системи	Основні риси та періодизація феодального господарства у країнах Західної Європи. Економічні причини і наслідки ВГВ. Загальні риси економічної думки доби Середньовіччя.	Знання основних рис феодального суспільства та причин його розпаду. Знання загальної характеристики економічної думки епохи Середньовіччя.	Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в епоху феодалізму; проводити порівняльний аналіз економічних поглядів представників раннього та пізнього канонізму	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Подавати результати самостійних наукових досліджень щодо актуальних проблем історії економіки і економічної думки у формі звіту, статті, доповіді

--	--	--	--	--	--

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації					
Здатність давати науково-обґрунтовану оцінку раннього та пізнього меркантилізму, аргументовано робити висновки щодо економічних процесів у країнах Європи і розуміти загальні тенденції ринкових відносин країн європейської цивілізації	Меркантилізм як основна економічна політика держави в період становлення ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації. Характеристика процесу первісного нагромадження капіталу, його джерела, методи та результати (на прикладі Англії). Особливості мануфактурного періоду в країнах Західної Європи. Мануфактура та її типи. Характерні риси мануфактурного періоду в Україні	Знання джерел, методів та наслідків первісного накопичення капіталу у країнах Західної Європи. Знання основних положень теорії меркантилізму	аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в епоху формування ринкової економіки; проводити порівняльний аналіз економічних поглядів представників раннього та пізнього меркантилізму	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Продовжувати навчання, яке значною мірою буде автономним і самостійним

--	--	--	--	--	--

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVIII – перша половина XIX ст.).					
Здатність аналізувати умови та наслідки промислової революції, аргументовано робити висновки щодо значення промислового перевороту у подальшому розвитку Західної Європи та США і робити порівняльний аналіз економічних поглядів представників класичної школи політичної економії, визначаючи їх позитивні та негативні риси	Сутність промислового перевороту, його передумови та наслідки. Особливості промислової революції в різних країнах (Англія, Франція, США та Німеччина). Теоретичне обґрунтування основних засад ринкового господарства в економічній думці: Класична школа політичної економії	Знання джерел, методів та наслідків промислового перевороту у країнах Західної Європи. Знання основних положень КШПЕ	Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку в епоху промислового перевороту; проводити порівняльний аналіз економічних поглядів представників КШПЕ	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Продовжувати навчання, яке значною мірою буде автономним і самостійним
Тема 7. Ринкове господарство країн в період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.).					
Здатність аналізувати особливості другої НТР, виявляти структурні зміни в економіках провідних країн світу в останній третині XIX – на	Прогрес науки, техніки і технології виробництва у другій половині XIX – на початку XX ст. Технічна революція, її	Знання особливостей економічного розвитку провідних країн світу наприкінці XIX – початку XX ст. Знання основних положень теорії марксизму, маржиналізму та історичної	Аналізувати, визначати тенденції й напрями економічного розвитку наприкінці XIX – початку XX ст.; проводити порівняльний аналіз економічних	Взаємодія у групі при вирішенні сучасних економічних проблем	Самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі

початку XX ст. та економічні причини Першої світової війни, а також розуміти основні напрямки	наслідки. Структурні зміни в економіці провідних країн світу протягом останньої	школи	поглядів представників марксизму, маржиналізму та історичної школи		
---	---	-------	--	--	--

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

1	2	3	4	5	6
розвитку економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.	третини XIX – на початку XX ст. Монополістичні об'єднання, їх основні форми. Економічні причини Першої світової війни. Особливості розвитку західно-європейської економічної думки у другій половині XIX – на початку XX ст.				
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрямки економічної думки в Україні (XIX – початок XX ст.)					
Здатність аналізувати причини та наслідки промислового перевороту у Східній Україні, робити порівняльний аналіз соціально-економічних реформ у Східній та	Промисловий переворот та аграрні реформи в Україні. Індустріалізація в Україні: монополії, біржі, акціонерні товариства.	Знання особливостей економічного розвитку на економічній думки України у XIX ст.	Розуміти будь-яку економічну ситуацію і власне місце в ній, а головне – не боятися приймати оптимальні рішення, якщо потрібно інноваційного характеру, спираючись на здобутки	Зрозуміло і неупереджено доносити отримані знання, а також власні обґрунтовані висновки	Самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі

Західній Україні та давати науково обґрунтовані оцінки досягнення економічної думки в Україні XIX – початку XX ст.	Столипінська аграрна реформа і її здійснення на Україні. Основні напрями економічної думки		світової та вітчизняної думки		
--	--	--	-------------------------------	--	--

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

102

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)					
Здатність аналізувати тенденції та рівень економічного розвитку країн Європейської цивілізації та робити порівняльний аналіз шляхів виходу зі світової економічної кризи провідних країн світу і давати науково обґрунтовані оцінки досягненням економічної думки	Економічні наслідки Першої світової війни та стабілізація світового господарства. Світова економічна криза 1929 – 1933 рр. XX ст.: причини виникнення та шляхи виходу. "Старий" американський інституціоналізм: ідейно-теоретичні основи та напрями. Теоретична система та економічна програма Дж. М. Кейнса	Знання причин та наслідків світової економічної кризи 1929 – 1933 рр. Знання основних положень кейнсіанства	Формулювати власні рекомендації щодо реалізації з урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України	Взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних економічних проблем	самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)					
Здатність робити порівняльний аналіз	Економічні наслідки Другої світової війни.	Знання особливостей економічної розвитку країн	розуміти будь-яку економічну ситуацію і	Взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних	самостійно приймати рішення у сучасному

розвинутих країн Європи та коментувати соціально-економічні процеси, що відбуваються у світовій економіці й давати науково обґрунтовані оцінки взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних економічних проблем економічним процесам, що відбувалися у країнах, що розвиваються	План Маршалла. Прискорений розвиток Німеччини: причини і наслідки. Динаміка та структура змін господарчого розвитку світу у другій половині ХХ ст. науково-технічної революції	Західної Європи та США у другій половині ХХ ст. Знання основних положень теорії монетаризму та неолібералізму	власне місце в ній, а головне – не боятися приймати оптимальні рішення, якщо потрібно інноваційного характеру, спираючись на здобутки світової та вітчизняної думки	економічних проблем	турбулентному середовищі
---	--	---	---	---------------------	--------------------------

Продовження додатка А

Продовження табл. А.1

103

1	2	3	4	5	6
Тема 11. Світове господарство та основні напрямки економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)					
Здатність визначати і аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку в період кінця ХХ – початку ХХІ ст. і давати науково обґрунтовану оцінку досягненням сучасної економічної думки	Глобалізаційні процеси в світовій економіці та їх наслідки. Еволюція ринкової економічної теорії на сучасному етапі: різноманіття та тенденції	Знання особливостей економічного розвитку країн Західної Європи та США у кінці ХХ – початку ХХ ст. Знання основних сучасних економічних теорій	Розуміти будь-яку економічну ситуацію і власне місце в ній, а головне – не боятися приймати оптимальні рішення, якщо потрібно інноваційного характеру, спираючись на здобутки світової та вітчизняної думки	Взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних економічних проблем	самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці					

Здатність аналізувати тенденції та рівень розвитку України в умовах радянської економічної системи та давати обґрунтовані оцінки економічним процесам, що відбувалися у цей період	Економічні експерименти більшовиків в Україні: "воєнний комунізм" та НЕП. Сталінська індустріалізація в Україні: хід, особливості та наслідки. Повоєнна відбудова економіки України та її господарський розвиток в 50 – 60-ті рр. XX ст. Розвиток радянської економічної думки в Україні	Знання особливостей економічного розвитку та економічної думки України у складі СРСР	Формулювати власні рекомендації щодо реалізації з урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України	Взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних економічних проблем	Самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі
--	--	--	--	--	--

Закінчення додатка А

Закінчення табл. А.1

1	2	3	4	5	6
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст. – на початку XXI ст.)					
Здатність визначати та аналізувати тенденції і напрями економічного розвитку України у 90-ті рр. XX ст. – на початку XXI ст.	Економічна політика та реформи в Україні в 90-ті рр. XX ст. Особливості розвитку економіки України на початку XXI ст.	Знання особливостей економічного розвитку України наприкінці 90-х рр. XX ст. та у перше десятиліття XXI ст.	Формулювати власні рекомендації щодо реалізації з урахуванням специфіки традиційних особливостей соціально-економічної системи України	Взаємодіяти у групі при вирішенні сучасних економічних проблем	Самостійно приймати рішення у сучасному турбулентному середовищі

--	--	--	--	--	--

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. Структура навчальної дисципліни.....	17
5. Теми практичних занять.....	23
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	28
6. Самостійна робота.....	32
6.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання.....	40
6.2. Контрольні запитання для самодіагностики.....	46
7. Індивідуально-консультативна робота.....	53
8. Методи навчання.....	53
9. Методи контролю.....	57
10. Розподіл балів, які отримують студенти.....	69
11. Рекомендована література.....	87
11.1. Основна.....	87
11.2. Додаткова.....	89
11.3. Інформаційні ресурси.....	94
Додатки.....	95

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ
ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ"**

**для студентів усіх напрямів підготовки
всіх форм навчання**

Укладачі: **Калашник Тетяна Євгенівна**
Лісна Ірина Федорівна
Черкашина Тетяна Сергіївна

Відповідальний за випуск **Попов О. Є.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 216ЕВ. Обсяг 104 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*